

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΤΕΧΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΙΑ Γ΄.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1929 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1929

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: 10, RUE LEPSIUS
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ :

Γιώργος Ἀγαλλιανός - Τέλλος Ἄγρας - Ε. Ἀθανασιάδης - Μένος Ἀναγνωστόπουλος - Σπύρος Ἀννίνος - Μάκης Ἀνταῖος - Μάριος Βαϊάνος - Κ. Βαμβακάς - Κωστής Βελμύρας - Μ. Βισάνθης - Γ. Βρσιμιτζάκης - Ἀντώνης Γιαλούρης - Ἴων Δραγούμης - Ἀναστ. Δρίβας - Κ.Π. Καβάφης - Γ. Καμαρινάκης - Σταῦρος Καρακάσης - Κ.Γ. Καρυωτάκης - Κ. Λαγοπάτης - Heinz Luedecke - Α Μακροχωρίτης - Ern de Mallowitz - Χάγερ Μπουφίδης - Μυρτιώτισσα - Ἀλεξ. Πάλλης - Σπυρ. Παναγιωτόπουλος - Κ. Παπαδάκης - Ἴων Παπαϊωάννου - Μήτσος Παπανικολάου - Ε.Π. Παπανούτσος - Τ.Κ. Παπατσώνης - Γ.Α. Παπουτσάκης - Γ. Πιερίδης - Θ. Πιερίδης - Γεωργ. Πράτσικας - Ν. Σωράβας - Τάκης Σαρακηνός - Γ.Α. Σαρεγιάννης - Ρίκα Σεγκοπούλου - Μαρίνος Σιγούρος - Ἀγγελος Σικελιανός - Γ.Κ. Σταμπολῆς - Δ. Στεφανόπουλος - Α.Γ. Συμεωνίδης - Ε. Σωφρονιάδης - Γ. Τσουκαλάς - Τυμφορησὸς - Μιχάλης Φαρδούλης - Ἀλεξ. Φιλαδελφεὺς - Α. Ν. Φράγκος - Τάσος Χλώρης - Γιώργος-Χρυσούλης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Α.Τ.	
Φιλολογικὸ μνημόσυνο τοῦ Ψυχάρη	343
ΑΓΑΛΛΙΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	
Κληρονόμος (διήγημα)	65
Ἡ Χρηστίνα »	338
ΑΓΡΑΣ ΤΕΛΛΟΣ	
Μαλλιά (ποίημα)	203
Ὁ ὄρκος τοῦ πεθαμμένου (κριτική)	313
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ Ε.	
Vertige blanc, Miséricorde (ποιήματα)	42
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΟΣ	
Ἡ «Κλεοπάτρα» ἢ «Σεμίραμις» κ' ἢ «Θεοδώρα» (ποίημα)	267
ΑΝΝΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ	
Ὁ θάνατος τῆς παράλυτης (ποίημα)	127
Ὁ Lorenzo Steccheti ἦταν ἄθεος ; (μελέτη)	227
ΑΝΤΑΙΟΣ ΜΑΚΗΣ	
Τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο — Στὴ γωνιά τοῦ σαλονιοῦ — Νάξερα (ποιήματα)	5
ΒΑΪΑΝΟΣ ΜΑΡΙΟΣ	
Ὁ παράξενος ἐρωμένος (ποιήματα)	264
Κωνσταντῖνος Θεοτόκης	378
ΒΑΜΒΑΚΑΣ Κ.	
Θύμηση (ποίημα)	270
ΒΕΛΜΥΡΑΣ ΚΩΣΤΗΣ	
Ἡ μπαλάντα τῆς Πεντάμορφης (ποίημα)	261
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ	
	26
	73
	110
	150
	189
	234
	288
	351
	393

	Σελίδα
ΒΙΣΑΝΘΗΣ Μ.	
Σόνια και πάλι Σόνια (διήγημα)	58
ΒΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ Γ.	
Τὸ ἔδαφος μὲ τὲς πηγὲς καὶ χρυσὲς φλέβες — Ὑπο- σχέσεις — Κύμα ζωῆς, κύμα θανάτου	121
Ἡ κορυφὲς — Ἡ ἀγνωστὴ φίλη — Ἡ φωνή μου	208
Ἡ ἔμπνευσις	309
ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	
Δυὸ ζωὲς (διήγημα)	161
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΙΩΝ	
Ἀπόσπασμα διαλόγου	88
ΔΡΙΒΑΣ ΑΝΑΣΤ.	
Μικρὰ ἔλεγεια (ποιήματα)	205
Ὅμιλιες σὲ φίλους κι' ἀγνώστους	328
ΕΚΘΕΣΕΙΣ	392
ΚΑΒΑΦΗΣ Κ. Π.	
Ὁροφέρνης — Ἡ συνοδεία τοῦ Διονύσου (ποιήματα)	1
Ἐνας γέρος — Ἐπιθυμίες — Τὰ βήματα	201
ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	
Ἐρωτικὰ πεζοτραγούδα	340
ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	
Τῆς πολιτείας (ποίημα)	7
Sotto voce (ποίημα)	130
ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ Κ. Γ.	
Ὁ κήπος τῆς Ἀχαριστίας	249
ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ Κ.	
Ὁ γυρισμὸς στ' ἀνοιχτὰ (διήγημα)	272
LUEDECKE HEINZ	
Ἡ «Neue Sachlichkeit» ὡς φαινόμενο τῆς σημερινῆς κουλτοῦρ	324
ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΤΗΣ ΑΡΗΣ	
Τὸ σύμφερο (ποίημα)	87
Ἄπ' τὰ «Παραπονετικὰ χαμόγελα (ποίημα)	270
MALLOWITZ ΕΡΝΕΣΤΙΝΑ ΒΑΡΩΝΗ DE	
Κωνσταντῖνος Θεοτόκης (ἀναμνήσεις)	373

β'.

	Σελίδα
ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ Ν. ΧΑΓΕΡ	
Ἡ αλωνία ἱστορία (ποίημα)	41
Ἡ κούκλα κι ὁ παλιάτσος (θέατρο)	250
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ	
Ὡ πῶς τὰ κλαίω (ποίημα)	177
ΠΑΛΛΗΣ ΑΛΕΞ.	
Καταλάνα (ποίημα)	81
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ	
Ἀναδυομένη (ποίημα)	126
Ἀγάπης ἐπίλογος (ποίημα)	204
ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Κ.	
Νοσταλγικὴ Τριλογία (ποίημα)	128
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΝ	
Expectari (ποίημα)	127
Μιά τελευταία στροφή — Σοννέτο (ποιήματα)	207
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΗΤΣΟΣ	
Ὑποσχέσεις (ποίημα)	331
ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ Ε. Π.	
Οἱ αισθητικὲς κατηγορίες	361
ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ Τ. Κ.	
Ὡδὴ στὸν παλιὸ ἰσλαμικὸ τρόπο γιὰ τὸν περασμένο καὶ τὸν καινούργιο χρόνο (ποίημα)	82
ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ Γ. Α.	
Ἰδανικοῦ Μίμηση (ποίημα)	8
Πάνω στὸ ποίημα τοῦ Καβάφη Κιαισαρίων (μελέτη)	183
Λίγων ἡμερῶν (ποίημα)	333
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΣ, ΦΥΛΛΑΔΙΑ	
	29
	75
	114
	155
	191
	241
	294
	354
	396
ΠΙΕΡΙΔΗΣ Γ.	
Τὸ λιθάρι (διήγημα)	9
» » »	44

γ'.

ΠΙΕΡΙΔΗΣ Θ.	Σελίδα
Τέσσερα Ταμπλώ — 'Ονειροτάξειδα (ποιήματα)	334
ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ ΓΕΩΡΓ. Α.	
Τὸ θέατρο τοῦ Μυσοῦ (μελέτη)	385
Ρ. Σ.	
'Η «Τριλογία τοῦ Πνεύματος» καὶ ἡ νεοελληνικὴ κριτικὴ	280
ΣΑΡΑΒΑΣ Ν. Ι.	
'Η θυσία του (διήγημα)	222
ΣΑΡΑΚΗΝΟΣ ΤΑΚΗΣ	
Μεσάνυχτα περάσαν — Τὴν ὥρα αὐτὴ (ποιήματα)	84
ΣΑΡΕΓΙΑΝΝΗΣ Γ. Α.	
Οἱ γλάροι — 'Εμεῖς ὁ χρόνος — 'Εσπερινός (πρόζες)	23
'Απὸ τὰ «Πῆς ἐλεύθερος» (ποίημα)	126
ΣΕΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΡΙΚΗ	
Μιὰ κάποια λύση (ποίημα)	4
'Η "Ἐκθεση Δ. Στεφανοπούλου καὶ κ. 'Αλεξανδρίδη— Στεφανοπούλου (κριτικὴ)	70
Δίλημμα (ποίημα)	85
Μὲς στὴν ἀπέραντη σκηνὴ (ποίημα)	178
Οἱ θεοὶ μας (ποίημα)	268
'Η "Ἐκθεση Καλμούχου (κριτικὴ)	348
ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	
	35
	78
	117
	157
	195
	245
	298
	356
	399
ΣΙΓΟΥΡΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ	
Κοιμητῆρι στὸ κάστρο (ποίημα)	370
ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ΠΓΓΕΛΟΣ	
"Υμνος τοῦ μεγάλου νόστου (ποίημα)	305
ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ Γ.Κ.	
Σ' ἓνα περαστικὸ πουλὶ (ποίημα)	372
ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ.	
'Η "Ἐκθεση Παπαδημητρίου	24

ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ Η.Γ.	
Οἱ φραγμοὶ	212
ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΗΣ Σ.	
Ζητιάνοι — Νὰ σ' ἀκούω νὰ τὰ λὲς — Ζωντανὸ τραγοῦδι (ποιήματα)	331
ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ Γ.	
Ράκος ὑπάρξεως (ποίημα)	261
ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ	
Δὲ σὲ γνωρίζω! (ποίημα)	371
ΦΑΡΔΟΥΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	
Σὰ σπουδὴ σὰ σάτυρα (διήγημα)	275
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ ΑΛΕΞ.	
Τὸ Μπιλιέτο	90
ΦΡΑΓΚΟΣ Α.Ν.	
Πένθιμα λίβαρα (διήγημα)	380
ΧΛΩΡΗΣ ΤΑΣΟΣ	
'Απὸ «Τὰ τετράστιχα τῆς Χόβολης» Τὸ τραγοῦδι τοῦ πρωτοπόρου (ποίημα)	4 86
ΧΡΥΣΑΥΓΗ ΓΙΩΓΟΥ	
'Αθάνατες αλχμαλωσίες (θέατρο).	92 131 179 215

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΤΕΧΝΗ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1929 - Τεύχος 1^ο

ΟΡΟΦΕΡΝΗΣ

Αὐτὸς ποῦ εἰς τὸ τετραόραχμον ἔπαγον
μοιάζει σὰν γὰ χαμογελά τὸ πρόσωπό του
τὸ ἔμορφο, λεπτό του πρόσωπο,
αὐτὸς εἶν' ὁ Ὅροφέρνης Ἀριαράθου.

Παῖδι τὸν ἔδιωξαν ἀπ' τὴν Καππαδοκία,
ἀπ' τὸ μεγάλο πατρικὸ παλάτι,
καὶ τὸν ἐστείλανε γὰ μεγαλώσει
στὴν Ἴωνία, καὶ γὰ ξεχασθεῖ σιτὸν ξένους.

Ἄ ξεαίσιες τῆς Ἴωνίας νύχιες
ποῦ ἄφοβα, κ' ἑλληνικὰ ἔλκος διόλου
ἐγνώρισε πλήρη τὴν ἡδονή.
Μὲς στὴν καρδιά του, πάντοτε Ἀσιανός,
ἀλλὰ σιτὸν τρόπους του καὶ στὴν ἑλιά του Ἕλληρ,
μὲ περὸν-ἔδες στολισμένος, ἑλληρονημένος,
τὸ σῶμα του μὲ μόρον ἰασημοῦ ἐνώδιασμένο,
κι ἀπ' τοὺς ὠραίους τῆς Ἴωνίας νέους,
ὁ πιὸ ὠραίος αὐτός, ὁ πιὸ ἰδανικός.

Κατόπι σὺν οἱ Σύροι στήν Καππαδοζία
μῆσαν, καὶ τὸν ἐκάμαν βασιλέα,
σὴν βασιλεία χύθηκεν ἐπάνω
γιὰ νὰ χαρεῖ μὲ νέον τρόπο κάθε μέρα,
γιὰ νὰ μαζεύει ἀρπαχτικά χρυσὸ κι ἀσημι,
καὶ γιὰ νὰ εὐφραίνεται καὶ νὰ κομπάζει
βλέποντας πλούτη στοιβαγμένα νὰ γυαλίζουν.
Ὅσο γιὰ μέριμνα τοῦ τόπου, γιὰ διοίκησι —
οὐτ' ἤξερε τί γέγονται τριγύρω του.

Οἱ Καππαδόκες γρήγορα τὸν βγάλαν
καὶ σὴν Συρία ξέπεσε, μὲς στὸ παλάτι
τοῦ Δημητρίου νὰ διασκεδάσει καὶ νὰ ὀκνεύει.

Μιά μέρα ὥστόσο τὴν πολλὴν ἀργία του
συλλογισμοὶ ἀσυνείδητοι διεκόψαν·
θυμῆθηκε ποῦ ἀπ' τὴν μητέρα του Ἀντιοχίδα,
κι ἀπ' τὴν παλιὰν ἐκείνη Στρατοική,
κι αὐτὸς βασιτοῦσε ἀπ' τὴν κορώνα τῆς Συρίας,
καὶ Σελευκίδης ἦτανε σχεδόν.
Γιὰ λίγο βγήκε ἀπ' τὴν λαγνεία κι ἀπ' τὴν μέθη,
κι ἀνίκανα, καὶ μισοζαλισμένος
κάτι ἐζήτησε νὰ ραδιορρήσει,
κάτι νὰ κάμει, κάτι νὰ σχεδιάσει,
κι ἀπέτυχεν οἰκτιρὰ κ' ἐξουδενόθη.

Τὸ τέλος του κάπου θὰ γράφηκε κ' ἐχάθη
ἢ ἴσως ἡ ἱστορία νὰ τὸ πέρασε,
καί, μὲ τὸ δίκιο τῆς, τέτοιο ἀσημαντὸ
πράγμα δὲν καταδέχθηκε νὰ τὸ σημειώσει.

Αὐτὸς ποῦ εἰς τὸ τετράδαρχμον ἐπάνω
μὰ χάρι ἀφῆκε ἀπ' τὰ ὠραῖα του ρειάτα,

ἀπ' τὴν ποιητικὴ ἐμῶρφιά του ἕνα φῶς,
μὰ μνήμη αἰσθητικὴ ἀγοριοῦ τῆς Ἰωνίας,
αὐτὸς εἶν' ὁ Ὀροσφόρης Ἀριαράθου.

Η ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Ὁ Δάμων ὁ τεχνίτης (ἄλλον πὺδ ἴκανὸ
σὴν Πελοπόννησο δὲν ἔχει) εἰς παλαιὸν
μάρμαρο ἐπεξεργάζεται τὴν συνοδεία
τοῦ Διονύσου. Ὁ θεὸς μὲ θεοσεβία
δόξαν ἐμπρός, μὲ δόγμα στὸ βῆμα τῶν
Ὁ Ἀχρατος πῶς. Στὸ πλάγι τοῦ Ἀχρατοῦ
ἡ Μέθη χύνει στοὺς Σατύρους τὸ κρασί
ἀπὸ ἀμφορέα ποῦ τὸν στέφονε κισσοί.
Κοντὰ τὸν Ὁ Ἡδύοιτος ὁ μαλθακός,
τὰ μάτια του μισοζλεισιὰ, ἐπρωτικὸς.
Καὶ παρακάτω ἔρχοι οἱ τραγουδισταὶ
Μόλπος κ' Ἡδυμελής· κι ὁ Κῶμος ποῦ ποτὲ
νὸ σβύσει δὲν ἀφίνει τῆς πορείας τὴν οεπτή
λαμπάδα ποῦ βαστᾷ καί, σεμνοτάτη, ἡ Τελετή. —
Αὐτὰ ὁ Δάμων κάμνει. Καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ
ὁ λογισμὸς του κάθε τόσο μελετᾷ
τὴν ἀμοιβή του ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν
τὸν βασιλέα, τρεῖς τάλαντα, πολλὴ ποσόν.
Με τ' ἄλλα του τὰ χορήματα κι αὐτὰ μαζὺ
σὺν μπόδν, ὡς εἰπορος σπονδαῖα πὰ θὰ ζεῖ,
καὶ θὰ μπορεῖ νὰ πολιτεύεται — χαρὰ! —
κι αὐτὸς μὲς σὴν βουλή, κι αὐτὸς σὴν ἀγορά.

ΑΠΟ "ΤΑ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ ΤΗΣ ΧΟΒΟΛΗΣ"

Περήφανοι και δυνατοί περνάμε
ἀπ' τῆς ζωῆς πάνω τὴν τραγωδία
καὶ κάποτε τὸ βλέμμα μας γυρνάμε
στ' ἀνθρώπινα μὲ κάποιαν εἰρωνία.

Εἶδωλα μεῖς ποτὲ δὲν προσκινᾶμε
καὶ τῶν γυμνῶν τὴν φαύλη οὐτοπία,
ἀμελίχιοι πάντα θὰ πολεμᾶμε
σὺν λαίλαπες μ' ὀρμὴ καὶ μὲ μαγία.

"Ἄν κ' ὑψηλά — πολὺν ψηλά πετᾶμε,
στὰ χαμηλά κοιτᾶμε μὲ ἀηδία
καὶ φτύνουμε μὲ πάθος καὶ γελᾶμε
μπροστὰ σὶν χροσανθρώπων τὴ μοῖρα.

Μὲ τῆς ζωῆς τὴν ποίηση μεθᾶμε
καὶ μὲς στῆς δημορφίας τὴν ὀπτασία
μὴ χίμαιρα αἰώνια κενηγᾶμε,
μακρὰ ἀπὸ τοῦ ὄχλου τὴ βλακεία.

ΤΑΣΟΣ ΧΛΩΡΗΣ

ΜΙΑ ΚΑΠΟΙΑ ΛΥΣΗ

Περῶς καὶ πᾶς, ἐνῶ πὸν σταματῶ
γιὰ ὄρες καὶ κοιτάζω
νὰ βρῶ τόσα «γιατὶ» πὸν μοῦ γενᾶ
κάθε στιγμῆς ἢ σκέψῃ.
Μὰ σὺ περῶς καὶ πᾶς καὶ δὲ ρωτᾶς
τί γίνεται, τί θὲ νὰ γίνει,
ζεῖς ἀσυλλόγιστα καὶ βιαστικά.
Κι' ἐνῶ μὲ βασανίζουτε
ἀμφιβολίες ἕνα πλῆθος κι' ἀπορίες

προστίθεται μὴ ἀκόμη,
τὸ πὼς μπροεῖς κι' ἐπαναπαύεσαι
μὲς σὲ γαλήνη τόσο τέλεια.
Ἐν τοῖτοις καθὼς πάντα ἀναζητῶ μὴ λύση—
ὡς εἶναι καὶ προσωρινή—
σὺν τὸ πολυσκεφθῶ, θαρροῦ
πὼς τὴ ζωὴ ἐσὺ τὴ ζεῖς, ἐνῶ γιὰ μᾶς
πὸν ὄλο ρωτοῦμε καὶ στεκόμαστε
θὰ ἐξαντληθεῖ ἀνωφέλετα ὁ πολέμιος καιρὸς.
Μὰ εἶναι αὐτὴ προσωρινὴ μὴ κάποια λύση.

ΡΙΚΑ ΣΕΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

"ΑΝΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΗ ΑΓΑΠΗ"

Τ' ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

Μὲ λόγια ὅσο ἦταν πὸν θερμά, τὴν ἄδεια μου,
ζητοῦσα, ζωὴ μὲ μία τῆς προῆ νὰ γέμιζε·
μὰ οὐτ' εἶδειχνε πὼς μ' ἄκουε κὰν — κι' ὡς τρέμιζε
στὰ ψηλαφίσματά μου καὶ στὰ χάρδια μου.

Τὸ μπράτσο μου τὴν τίλιζε—μὲ ἂν ἄφηνε
τὴν πύρα του νὰ πάρει, δὲ μὲ σίμωνε.
Τὴ φίλησα μιά, δύο, — μὰ ἐνῶ δὲ θύμωνε,
ἄλλοῦ, δίχως νὰ πεί μὴ λέξη, στράφηκε.

Τὴ φίλησα καὶ πάλι. Μὰ ὡς τὰ ἔρμα τῆς
τὰ μάτια στὰ δικὰ μου θαμποαφήνονταν,
οἱ ἐνδόμυχοί τῆς πόθοι ὄλοι προδίνονταν,
κι' ἀναφε ἀπὸ ἐπιθυμία τρελλὴ τὸ δέγμα τῆς.

Γύρισε κατὰ μέ, μ' ἀγκάλιασε, μοῦ ἀφείθηκε,
κι' ἀγοσυνεπαιροτόταν σὴν ἀγκάλῃ μου.
Μὰ ὡς τραβήξα — τί ἀνάγκη; — τὸ κεφάλι μου

κι εἶδε πὸς τὸ παράθυρο ἐμπρὸς βρεθῆκε,
πὸς ξέροι ποιά τῆ φόβισε συνέπεια —
στὸ στίβι ἀντίζον τί νὰ δραματίστηκε.

Γρήγορα μὲ χωρίστηκε· χτενίστηκε,
ἔβαλε λίγο ρούζ, καὶ ποντροαρίστηκε·

καὶ πῆρε μιὰν ἀστεία σοβαροπρόεπια

ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝΙΟΥ

Τὰ βήματα τὰ γρήγορα ποὺ ἀκούσαμε μᾶς χόρυσαν
μὲ τὴν ψυχὴ στ' ἀκρόχειλα τρομαμένη.
Σὲ δυνὸ οὐζ-λόγγα ἀλαργινὲς ριχτήκαμε·
ἔποπτα καὶ μὲ φόβο κνταχτήκαμε·
μὰ λέξη ἀποθρόωσαμε, γιὰ δυνὸ, μὲ τὴ φωνὴ τρομαμένη —
κι οἱ ἐπιθυμίες μας ἐποχώρησαν.

Καὶ πάλι οἱ ἐπιθυμίες μας ἐποχώρησαν
ὡς νὰ βρεθεῖ κάποια στιγμή εὐκαιρότερη —

ποὺ ἴσως καὶ νὰ μὴ βρεθεῖ ποτέ, μ' ὅσα τολμήματα,
μ' ὅσα ὅλο βία δειλὰ κρυφομυλήματα,
μ' ὅσα μου σά-νὰ-μὴ-τὰ-θέλω χάδια, ἀγγίγματα,
μ' ὅση προσπάθειά μου ὅλο ἐντονώτερη.

ΝΑ ΞΕΡΑ

Νά ξερα ἀλήθεια:
ἢ γλυκεῖα δπλασία ποὺ τ' ἄδεια στήθια
μοῦ γέμισε μὲ νέα χαρὰ καὶ νέα ἐλπίδα —
τὸ εἶδωλο ποὺ μὲ τὰ μάτια σου εἶδα,
ψυχὴ, καθὼς σουροῦπιονε στὴ σάλα,
νὰ δοθῶνεται ὅλο φῶς μπροστὰ σὲ δὲ ἄλλα.

εἶδωλα ἀλαργινά, σβηστά, πεσμένα
στοῦ Πόδου τὸ βωμὸ θυσία —
νά ξερα ἀλήθεια, ἢ γλυκεῖα δπλασία
μὲ τὴν παιδιάνικη μορφή, τ' ἄθωο τὸ βλέμμα,
ποὺ οἶς ἀγγίξει, χέρια, καὶ πυρώνει σε, αἷμα —
νά ξερα: θὰ σταθεῖ, ὅπως θέλω, πάντα στὴν καρδιά μου
τῆς χαρᾶς ὁδηγήτρα καὶ παρηγορήτρα·
ἢ θὰ μοῦ χαθεῖ καὶ τούτη, ἀλίμονό μου,
μὲ τὴν προσοχὴ δὲν ξέρω κὰν ποιοῦ νόμον,
σὰ στομῶσει τῶν φιλιῶν μου ἢ ἄγρια,
σὰ νεκρώσει τὴ χαρὰ ἢ συνήθεια,
σὰ φωλιάσει ἢ ἐπιθυμία στὰ σπλάχνα,
κι ὅση ποίηση τῆς ἀγάπης σβήσει

ΜΑΚΗΣ ΑΝΤΑΙΟΣ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

(ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΕΓΚΟΠΑΤΟ ΜΕ ΣΟΥΡΝΤΙΝΑ)

Ἐγὼ δὲ ζῶ τὴν ἡρεμὴ κι' ἀπλή ζωὴ τοῦ κάμπου,
καὶ τ' ἀηδονιοῦ δὲ μὲ ξυπνὰ τὸ κλᾶμμα τὴν ἀγῆ,
καὶ δὲ μὲ λένε τίποτα τῶν δειλιῶν ἢ ὄρες,
ὅταν τὰ ζᾶ γυροῦν σκυφτὰ κι' οἱ χωρῆμαροὶ στυγνοί.

Στὴν πολιτεία, ζῶ ἐγὼ, μὲ τοὺς φαρδεῖς τοὺς δρόμους
ποὺ ὄργμοι, καρποὶ, κλασόν, ἀνθρώποι βιάστικοί,
σειρὲς ἀτέλειωτες ὠτὸ καὶ φῶτα, φῶτα, φῶτα,
μεθοῦν καὶ δίνουν στὴ νυχτιά μιὰν ὄρη γιορτινὴ.

Ἐγὼ βλέπω τὰ λούλουδα μονάχα σὰν στολίδι
στὰ στήθη τῆς Νινέτ, ποὺ σὺς τρελλές μας σουαρέ,
μὲ τὴ φωνὴ τῆς τῆ βραχνή, πινοντας καμπανίτη,
θὰ τραγοῦδῃ κάποιο ταγκὸ γιὰ μᾶς στὸ σεπαρέ,

ἐγὼ ἀπ' ἐξω ἢ τζαζ-μπαπὶ θὰ παίξῃ στὴ ροτόντα
κάποιο φοξ-τρού με συγκοπές καὶ τὸ γλῆκὸ σαξό
μὲ μπρὶο τίς βαριασιὸν θὰ κάρη, πού τραβῶνε
τὰ μεθυσμένα ἀπὸ οὐθμοὺς ζευγάρια στὸ χορό.

Στὴν πολιτεία τὴν τραγὴ, περὶ πᾶ τὴ ζωὴ μου,
στὸν πυρετὸ τῆς κίνησης κα' ἐγὼ σὰν μηχανή,
χωρὶς νὰ πλάθω ὄνειρα καὶ χωρὶς νάχω μήτε
ιδανικά ἀνώτερα πού τρέφουν τὴν ψυχὴ.

Στὸ πρόσωπό μου, τὸν γλεντζέ ἢ μάσκά ἔχει χάραξη,
τίς ἀναλοίσopes, βαθειὲς καὶ τραγικὲς γραμμές.
Καὶ ζῶ χωρὶς τὸ αἶμα νὰ καρτεροῦ τὸ πλᾶνο
καὶ μήτε τὸ ρομαντικὸ νὰ ροσταλῶ τὸ χιές.

ΚΑΪΡΟ, ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1928.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΜΙΜΗΣΗ

Τοῦ Ἰδανικοῦ μας κάποια μίμηση ἀτελῆ
σὰν πλησιάζουμε κα' ὅταν πᾶ κορεσθοῦμε
ἀπ' τὴν κατώτερη συγκίνησή της —
τὸ ξζαίσιο, τὸ λεπτὸ Προωτότυπο, πού μιὰ στιγμὴ
βρυσκόταρε λανθάνον, ξαναφαίνεται.
Καὶ λάτρεις τὸν ἀνέκαθεν ἐμεῖς,
γυροῦμε πάλι καὶ σ' αὐτὸ ἀναβλέπομε
μὲ πάθος ἴσως.

Ποῦδς τώρα νὰ σκεφθῇ τὴ μίμηση
(πού ὅταν πλησιάζουμε, σχεδὸν εὐθὺς
μᾶς ἔτινε φιλόσοφα τὸ χέρι) κα' ἂν χαμῆν
φορὰ στὸ πού μᾶς ἔβλεπε, ἐπιχαλοῦμεθα τὴ Λήθη...

Γ. Α. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΛΙΘΑΡΙ

Μακρουλή καὶ κάπως χαμηλοτάβανη ἡ Αἴθουσα τῶν
«Εορτῶν καὶ Συνεδριάσεων». Καμιὰ ξεχωριστὴ ἐπίπλωσι.
Μέσα σὲ κορνίζες χοντρές, κρέμονταν ξεθωριασμένες, οἱ
φωτογραφίες τῶν παλιῶν προέδρων τῆς Ἀδελφότητος.
Ἀραιὰ κύματα σκόνης ἀπλώνονταν ἀνάμεσι στὸ τζάμι καὶ
στὶς φωτογραφίες. Ἡ παντοδύναμη τρούπωσε μέσα στὰ
χαρτόνια καὶ σὰ δάχτυ ἀπλώθηκε, ἐτοιμὴ ν' ἀρχίσει τὸ
αἰώνιο ἔργο της. Λουστραρισμένες, περιποιημένες, οἱ
καρτέλλες ἦταν βαλμένες ἢ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη. Πάνω
τοὺς ἔλαμπε ἡ περιποίηση τῶν ἀνθρώπων στὰ πράματα,
ὅταν ἀρχίσουν νάχουν κάποια ἡλικία. Ἐνα μελιχρὸ φῶς
ἔμπαινε ἀπὸ τὰ δυὸ παράθυρα καὶ συχνά, στὰ ξεθωριασμέ-
να σινιδία τοῦ πατώματος, ξαπλωνόταν βαρειά, ἢ σκιὰ
τοῦ ἀντικρυνοῦ σπιτιοῦ: ἕνα καλοχτισμένο χτίριο, ἀπὸ κεῖ-
να πού ὑψωθῆκαν, σὰ νέα ἀπειλή, μετὰ τὸν πόλεμο.

Τέτοιο καὶ τὸ διπλανό, μικρότερο δωμάτιο. Ἐνα
γραφεῖο παλιό, ἕνας καναπές φουσκωτός, παλιὸ σιστή-
ματος, δυὸ πλακερές, σὰ μαλαγμένες σάρκες, πολυθρόνες
καὶ τέσσερα ξασπρισμένα κάρτρα: τέσσερις ὑποψίες ἑλλη-
νικῶν τοπειῶν. Ὅλα συγκομισμένα, ὅλα καθαρά, ὅλα στυ-
σμένα. Ἡ πάστρα ἀντὶ νὰ κοῦθει τὴν πραγματικὴ τους
ἡλικία, τὴ μοιγεροῦσε. Κι' ἐδῶ τὸ φῶς ἦταν λιγοστὸ
γιατὶ κι' ἐδῶ δέσποζε ἄλλο ἀντικρυνὸ χτίριο.

Πόσο ἀλλοιότιχα ἦταν τὰ πράματα πρὶν ἀπὸ λίγα
χορόνια! Κανένα ἀπὸ τὰ δυὸ χτίρια γύρω στὸ σπίτι αὐτὸ
δὲν εἶχε ὑψώσει τὸ ἀνυπόφορο μπῶτι του. Τὸ φῶς χυμοῦσε
ἀνεπιτόδιστο ἀπὸ τὰ παράθυρα σὰ χρυσὸς καταράχτης.
Ἀπὸ τὸ ἕνα πλευρὸ ὑπῆρχε μιὰ μάντρα γιομάτη βαρέλια
καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἕνα σπιτάκι μονόροφο. Ὁ πόλεμος ἀνα-
ποδηγούρισε ὡς καὶ τὴν ἡσυχη ἀγτὴ γειτονιά. Ἡ μάντρα
μεταμορφώθηκε σὲ ἐπιδημικὸ χτίριο μὲ τέσσερα πατώ-
ματα. Ὁ νοικοκύρης πάλι τοῦ μονόροφου — ἀράλης —
μάζεψε τίς οικονομίες του κα' ἔριξε δυὸ ἀκόμα πατώματα
πού νοικιάστηκαν ἀμέσως. Οἱ καλοὶ γειτόνοι τοῦ πρώην
μονόροφου κουβάλησαν σὲ μεγαλύτερο σπίτι, κάνοντας
τόπο σὲ μιὰ οἰκογένεια πού ἐρχόταν ἀπὸ μικρογειτονιά.
Ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἐκείνες ἀπειλές, τὸ σπίτι πού ἦταν ἐγ-

καταστημένη ἡ Ἀδελφότητα, ἔμενε ἄβαστο, σταχτί, «πάνω κάτω ὅπως ἦταν στήν ἐποχή τοῦ Ἀραμπι» καθὼς ἔλεγαν οἱ κακῆς γλώσσας. Μέσα κι' ὄξω. Τίποτα σχεδὸν δὲν μεταμορφώθηκε. Οὔτε κἀν οἱ ἄνθρωποι ποῦ μπαινοβγαίνουν κεῖ μέσα, ποῦ συνεδρίαζαν, ποῦ δνειρεύονταν δόξες καὶ μεγαλεῖα.

Πᾶνε δεκαπέντε χρόνια ποῦ ὁ Γιαμαλίδης ψηφίστηκε πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητας κι' ἄλλα τόσα ὁ Σπήλιος, γενικὸς γραμματέας. Ἄν καλοξετάσουμε μάλιστα ὁ Σπήλιος, εἶχε τὴν τιμητικὴ αὐτὴ θέση περισσότερο καιρὸ ἀφοῦ οὔτε μιὰ φορὰ δὲ μαυρίστηκε ἐνῶ ὁ Γιαμαλίδης προέδρευε κατὰ διαστήματα μόνο.

— Μάλιστα... δεκαπέντε δλάκαιρα χρόνια πολεμῶ, ἔλεγε στοὺς ξένους ἐπισκέπτες ὁ Σπήλιος, ποραπονεμένος τάχα. Γεράσαμε σὲ τούτη δῶ τὴ θέση...

Κουνοῦσε τὸ κεφάλι σὰ ν' ἀναμετροῦσε τὸν καιρὸ ποῦ πέρασε. Ἐπειτα ἤφωνε τὸ κατεβασμένο του βλέμμα καὶ ἔφαχε τὸν ἀπέναντί του. Ἦταν περίφανος ποῦ δὲν ἔχασε οὔτε μιὰ μέρα τὴ θέση του στὸ προεδρεῖο κι' ὅταν δὲ διάβαζε στοὺς ἄλλους τὸ θαυμασμό, ἔλεγε μόνος του:

Ἄ πρόεδρος κι' ἐγὼ προπαγανδίσουμε γιὰ νάρθει ὁ Πατριάρχης, ὁ πρόεδρος κι' ἐγὼ βγήκαμε γιὰ ἐράνους καὶ μαζέψαμε ἑξακόσιες λίρες... ὁ πρόεδρος καὶ ἐγὼ... ὁ πρόεδρος κι' ἐγὼ...

Μολαταῦτα, κεῖ μέσα, δὲν πολυχώνευαν τὸ Σπήλιο. Τὸν ἀνέχονταν, ὄχι γιὰ τὴν προκοπὴ του ἢ τὴν ἀξιοσύνη του, μὰ γιὰ τὴν ἢ συμπάθεια τοῦ προέδρου.

- Τὶ τοῦ βρίσκει;
- Εἶνε ἕνας φασαρίας.
- Ἐνας συμφεροντολόγος.
- Κόλακας.
- Ἐνας ἐγωϊστής.

Δὲν εἶχαν ἄδικο. Ὁ Σπήλιος εἶχεν ἕνα ἀέρα... κατὰ φερσίματα... Ὅταν κουβέντιαζαν τοὺς ἔκιβε μὲ μιὰ ἀπότομη χειρονομία—ἦταν πολὺ ἀπότομος—γιὰ ν' ἀκουστῆ ὁ δικὸς του λόγος. Μὲ τὴ βραχνὴ φωνή του, ἀράδιαζε φράσεις ποῦ τοῦ ἔμειναν στὴ μνήμη ἀπὸ διαβάσματα ἢ ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ προέδρου. Ἐννοοῦσε ν' ἀκουστῆ ἢ γνώμη του

γιὰ τὴν πολιτικὴ κατάσταση τῆς Αἰγύπτου, γιὰ τὰ μέτρα τῆς Ἀγγλίας, γιὰ τὴ θέση τοῦ Αἰγυπτιώτη Ἑλληνισμοῦ. Ἄφηνε νὰ νομιστεῖ ὅτι ἔλεγε πολὺ λιγότερα ἀπὸ ὅσα ἤξερε. Ἦθελε νὰ φαντάζει στὰ μάτια τοὺς γιὰ «ἀλεπού» Γνώμη του φυσικὰ δὲν ἦταν ἄλλη παρὰ ἐκείνη τῆς ἐφημερίδας, σακατεμένη ἀπὸ τὶς παρδαλῆς φράσεις ποῦ φύλαγε στὴ μνήμη του σὰν πολῦτιμο κομπολόι. Ὅταν οἱ ἄλλοι τὸν σταματοῦσαν, νὰ τοῦ παρατηρήσουν κατὰ, ἐκεῖνος ἤφωνε περισσότερο τὴν ἐνοχλητικὴ φωνή του. Ἄλλοίμονο στὴν ἐνάντια γνώμη ποῦ τολμοῦσε νὰ ξεμυτίσει. Ἡ φωνή του, δυνάμωνε σὲ κάθε νέα ἀντίσταση, ἐπνιγε τὴν ἄλλη κι ἔμενε στὸ τέλος κυρίαρχη. Ἄλλοτε πάλι — ὅταν εἶχαν διαφορῆς μεταξὺ τοὺς τὰ μέλη — ἔβαζε τὰ γυαλιά του, ἔπερνε προστατευτικὸ ἴφρος, τοὺς ἄκουγε τάχα προσεχτικὰ καὶ τοὺς ἔδινε στὸ τέλος συμβουλῆς ποῦ σὲ τίποτα δὲ τοὺς χρῆσθαιεναν.

Κάθε ποῦ πλησίαζαν οἱ ἀρχαιρεσίαι, γινόταν ἄλλος ἄνθρωπος. Τοὺς μιλοῦσε ἐμπιστευτικὰ καὶ δὲν κρατοῦσε τὶς ἀποστάσεις. Μεσολαβοῦσε στὸν πρόεδρο, φρόντιζε νὰ τοὺς κανονίσει τὰ ζητήματά τους κι' ἔκανε ὅτι τοῦ περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι. Φερνόταν στὸν καθένα γκαρδιακὰ καὶ ξεσοῦσε σὲ διαχύσεις.

Πολὺ διαφορετικὴ ἦταν ἡ στάση τους ἀπέναντί τοῦ προέδρου. Μὲ ἀρκετὴ πόζα ὁ Γιαμαλίδης, χωρὶς αὐστηρότητα — οἱ αὐστηροὶ πρόεδροι μαυρίστηκαν — κατόρθωσε νὰ τοὺς ἐπιβληθεῖ. Τὸν θαύμαζαν γιὰ τὴ συμφωνοῦσαν οἱ σκέψεις του μὲ τὶς δικῆς τους καὶ τὸ σιῆθος του πλημμύριζε ἀπὸ τὰ δικὰ τους αἰσθήματα. Ἦξερε νὰ παρουσιάζει μὲ λόγια ὅσα θολὰ καὶ ἀσχημάτιστα σάλευαν στὸ δικό του μυαλό. Ἦταν ὅλος πατριωτισμὸς. Ἄπὸ τὸ στόμα του χινόταν καταράχτης τὰ πατριωτικὰ λόγια. Κάθε λόγος του ἄγγιζε μιὰ χορδὴ τους. Φλογίζόταν, σὰν αὐτοὺς εἴκολε, μὰ κι' εἴκολε, σὰν αὐτοὺς, ξεθύμαινε.. Ὅλα τάβλεπε καλοθαλμένα ὡς καὶ τὰ σιραβά. Ἦξερε νὰ γλυστοῦ ἀπὸ κάθε δυσκολία χωρὶς νὰ στενοχωρεῖ τὸ νου του. Ὅταν μιὰ μεροδεμένη ὑπόθεση τὸν χτυποῦσε, περίμενε ἀβασάνιστα τὴν αὐριανὴ μέρα νὰ τοῦ φέροι μόνη τῆς τῆ λύση. Ἦταν πλούσιος σὲ ἐλπίδες μὰ πλουσιότερος σὲ εὐχές. Τὶ περισσότερο ἤθελαν ἀπὸ τὸν πρόεδρό τους τὰ μέλη μιὰς ἑλληνικῆς ἀδελφότητος!

“Ένα λιθαράκι έπεσε μέσα σ’ εκείνη τή λίμνη και τὰ κοιμισμένα νερά αναταράχτηκαν. Ένα λιθαράκι! Τί άλλο ήταν ό Σταύρος πού ξαφνικά έπεσε κεί μέσα! Χρόνος δέν έκλεισε από τήν ήμέρα πού ό νέος αυτός δικηγόρος γύρισε από τή Γαλλία κι’ οί πατριώτες του μιλούσαν γι’ αυτόν σά νάταν κάποια παλιά αξία.

— Καλά τὰ καταφέρνει ό διάβολος.

— Ναι, φαίνεται πώς ξέρει τή δουλειά του.

— Γλύτωσε τόν Άθανασιάδη από τή φυλακή.

Κι’ ό Σπήλιος με πλαστή άδιαφορία:

— Μμ! Ένα χτεσινό παιδί.

Τό χτεσινό παιδί, ήταν ένας νέος πού πραγματοποιήσε τὰ σχέδια του γέρο πατέρα του. “Η καλύτερα τὰ σχέδια τὰ δικά του γιατί ό Σταύρος ούτε συγγενείς είχε, ούτε φίλους. Έγινε κάποιος. Μέσα στους τόσους και τόσους πού ξεκίνησαν μαζί του, αυτός μόνο ήξερε τί ζητούσε, κι’ αν ήταν πλασμένος για τó επάγγελμα πού διάλεξε. Οί άλλοι; καλιέργησαν περισσότερο τὰ βίτσια τους μέσα στο μεγάλο Παρίσι, σά να ήταν αυτός ό προορισμός τους. Γυναίκα, παιγνίδι, γλέντι—τό γλέντι του ξενητεμένου ρωμιού—τὰ γεύτηκε κι’ ό Σταύρος, μά μόνο τὰ γεύτηκε. Δέν κυριεύτηκε από κείνα σάν τους άλλους. “Όταν γύρισαν στην Άλεξάνδρεια, εκείνος ρίχτηκε ν’ ανοίξει δικό του δρόμο κι’ οί άλλοι τράβηξαν στο μονοπάτι των πατέρων τους. Πήραν σιγά σιγά τίς συνήθειές τους κι’ έταξαν στον εαυτό τους ένα μόνο σκοπό: να τους φτάσουν.

Άνάμεσα σέ όλους εκείνους τους πυροαίματους—φούντωναν τόσο γλήγορα!—ό Σταύρος μιλούσε ήρεμα και λογικευόταν. Ντροπίαζε, χωρίς να θέλει τήν περιφρημη πείρα των φαρομάλληδων. Δέν ήξερε τί θα πεί μπερδεμένη υπόθεση. Ούτε φωνές, ούτε βραχνιάσματα, ούτε χτυπήματα στο τραπέζι. Άπλοποιούσε και τó πιο δύσκολο ζήτημα και τó παρουσίαζε καθαρίο, σάν τρεχάμενο νερό.

Μά τότε τί ήθελε κεί μέσα; Πώς βιάστηκε μόλις γύρισε από τó Παρίσι να γίνει μέλος στην άδελφότητα; Γιατί μέσα στο αίμα του κυκλοφορούσε τó μικρόβιο τής «κοινοφελούς δράσεως» πού δέν τόν άφηνε ήσυχο. Είχε μάλιστα και τó πρόγραμμά του μά ποτέ δέν τόλμησε να ξεστομίσει τίποτα σέ κανένα. Ούτε στον Άντρέα—τόν πιο στενό του φίλο. Μπροστά του, ύψωνονταν βουνα τὰ έλαττώματα των πατριω-

τών του, κι’ όμως δέν άπελιζόταν. Τους άκουγε προσεχτικά. Άπό πολύν καιρό λογάριζαν ν’ αλλάξουν σπίτι, μά δέν τὰ κατάφεραν να συνεννοηθούν. Έπι τέλους, έπειτα από πολλές φωνές και συζητήσεις, αποφάσισαν τήν άλλαγή. Βοήκαν μάλιστα και τó κατάλληλο σπίτι: μεγάλη αίθουσα, ήλιος, άγέρας. “Όταν όμως έκαναν τους λογαριασμούς, είδαν—πολύ παράξενο!—ότι είχαν λιγότερα λεφτά από όσα τους χρειάζονταν. Μερικοί άπόρησαν για τήν άδικαιολόγητη φτώχεια του ταμείου, δέ λυπήθηκαν όμως για τήν άναποδιά. “Ο Σπήλιος μάλιστα, ευχαριστήθηκε. «Πού να ξεσηκωθούμε καλά καθούμενα και πού να βρούμε... λεφτά!» Μά και οί άλλοι βαριόνταν τή μετακόμιση. Άνάβαλαν κάθε μέρα να φροντίσουν όσπου έπαψαν να τή μελετάνε! Τί τήν ήθελαν! Καλά ήταν βολεμένοι κεί μέσα. Ούτε τó χαμηλό ταβάνι, ούτε τó λιγοστό φώς τους στενοχωρούσε. “Η ιδέα τους καλέ...

“Ένα βράδυ, φούντωσαν πάλι. Άφορμή ένα γράμμα πού έλαβαν από τήν πατρίδα. Τους παρακαλούσαν να στείλουν λεφτά για να βοηθήσουν κι’ αυτοί «εις τήν άνεργυσιν μιās νέας σχολής». Μά πού να τάβρουν! Να κρατήσουν σιωπή; Άδύνατο. Ν’ άρνηθούν; “Η αξιοπρέπεια δέν τó επιτρέπει. Τί να κάνουν; Λόγια, σύννεφα καπνών, φωνές, σύννεφα...

— Για σταθήτε, φώναξεν ό Σταύρος σέ μιá στιγμή πού ή σύγχυση έφτασε στο άπροχώρητο. Θα έπρεπε βέβαια να στείλωμε τó ποσόν πού μας ζητούν κεί κάτω. Ποιός είναι κείνος πού δέ θέλει να μάθει πώς γλύτωσε τó μισόχτισμένο σχολείο τής πατρίδας του. Μά ή αηλή μας διψάει...

— Οί δικόι μας κεί κάτω από μας προσμένουν βοήθεια.

— Είνε ντροπή μας να τσιγγουνευόμαστε.

— Ντροπή μας.

— Τότε να φυλάζομε τó ποσόν πού έχουμε και να στείλωμε κείνο πού θα εισπράζομε από τή γιορτή πού θα διοργανώσομε.

— Σωστά.

— “Οχι.

— Ναι....

— “Οχι.

— Περιεργο! "Ελεγεν ὁ Σταυρός στὸν Ἀντρέα σὰν ἔμειναν μόνοι. Πολὺ περιεργο νὰ εἶνε τόσο φτωχὸ τὸ ταμεῖο μιᾶς τέτοιας ἀδελφότητος.

Ἐὖ Ἀντρέας χαμογέλασε πονηρά.

— Ἡ περσινὴ γιορτὴ μᾶς ἄφησε διακόσιες πενήντα λίρες. Τίς καταθέσαμε στὴν Τράπεζα μαζί με τίς ἄλλες. Εἶχαμε ὅμως τόσα... πολλὰ ἔξοδα πού... Ἀχ! Καυμένε Σταυρο! Δὲν εἶνε μόνο ἀπὸ φιλοδοξία πού σφάζεται ὁ γενικὸς γραμματεὺς μὴ χάσει τὴ θέσιν του...

— Μμ! Εἶσαι βέβαιος;

— Φιντάζεσαι πὸς κί ὁ πρόεδρος... Ποιὸς ἔχει στὰ χεῖλη τὸ μέλι καὶ δὲ γλύφει!

— Πὼς δὲν ἀνάλαβες νὰ ξεκαθαρίσεις τὴν ὑπόθεσιν αὐτή;

— Δὲν ἔχω καμιὰ ὄρεξιν νὰ γίνω κακὸς με ὅλο τὸν κόσμον. Οἱ ἴδιοι οἱ πατριῶτες θὰ με ἀναθεματίσουν.

Ἐὖ Σταυρός ἀγαναχτισμένος γιὰ τὴν ἀνοχὴ τοῦ φίλου του, τοιμιάστηκε νὰ τὸν βάλει μπροστά, ὅταν σκέφτηκε πὸς εἶχε ἄδικον Χρειαζόνταν γερὰ κότσια γιὰ νὰ πιαστεῖ κανεὶς μ' ἐκείνους πού θυσίασαν τίς νύχτες τους καὶ τὰ... συμφέροντά τους ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ. Ποιὸς θὰ τὸν πίστευε! Δὲν ἔκανε τίποτα περισσότερο ἀπὸ κείνο πού κάθοντο οἱ τιμῆς τοῦ κράτους καὶ τῶν τραπέζων καὶ μερικοὶ πατέρες τοῦ ἔθνους πού μιλοῦν γιὰ «λευκὰς συνειδήσεις».

— Ὡστε κί ὁ πρόεδρος...

— Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ γίνει δίχως τὴ συγκατάθεσίν του. Φτάνει νὰ μὴν παίρνουν μνησδιά οἱ ἄλλοι. Δὲ βαριέσαι.

— Συνείθισες, βλέπω, σ' αὐτὴ τὴν κατάστασιν.

Ἐὖ Ὡπως θὰ συνειθίσεις αἴθριο κί ἔσθ.

Ἐὖ Ὁ Σταυρός πετάχτηκε.

— Ἄ! ὄχι! Δὲν πιστεύω. Θὰ με βοηθήσεις μάλιστα νὰ ξεκαθαρίσωμε αὐτὴ τὴν ὑπόθεσιν. Μᾶς χρειάζονται πρῶτα ἀποδείξεις. Τ' ἀκούεις;

— Ποιὸς ὁ λόγος νὰ σκαλίσωμε ἀφοῦ αἴθριο μεθαῖνριο, θὰ τοὺς μαυρίσωμε. Εἶνε τόσοι πολλοὶ οἱ δυσαρεστημένοι πού θάρθουν μαζί μας!

Ἐὖ Ὅσον ἢ μέρα τῶν ἐκλογῶν, πλησίαζε, τόσο οἱ ἀνη-

συχίες ζῶνανε σφιχτότερα τὸ Σπῆλιο. Τὰ μηνύματα — γιὰτι ἀπὸ δῶ καὶ λίγες βδομάδες τοῦ ἔρχονταν μηνύματα — δὲν ἦταν πιά ἀόριστα. Μιὰ ἀπειλὴ πλανιόταν γύρω του, μέσα στὴ μεγάλη αἴθουσα, μέσα στὸ γραφεῖο: Τὸ ὄνομα τοῦ Σταυροῦ ὡς νέου συμβούλου! Πάλι τὸ παιδαρέλι! Ἐὖ τίτλος σύμβουλος ἦταν γι' αὐτὸν κάτι τὸ μεγαλόπρεπο. Μόνο μιὰ πολύχρονη πείρα, σὰν τὴ δική του, θὰ μπορούσε νὰ δώσει τὸ δικαίωμα σὲ κάποιον, νὰ βάλει ὑποψηφιότητα. Εἶδε τὸν ἑαυτὸ του με τὴν καινούργια βελάδα, θυμήθηκε τίς ὑποδοχές, θυμήθηκε τίς προπώσεις πού ἔκανε μετὰ τὸν πρόεδρο, στὰ τιμητικὰ δειπνα. Ἐπειτα ἡ εὐθύνη! Ναι, τὸ βάρος τῆς εὐθύνης! Οἱ πλατίτσες τοῦ νέου αὐτοῦ εἶνε πολὺ ἀδύνατες, γιὰ νὰ βασιτάξουν μιὰ τέτοια εὐθύνη. Τέτοια! τί κάθουμαι καὶ κάνω συγκρίσεις! Μήπως πρόκειται... δὲν ἀποτελεῖωσεν τὴ σκέψιν του. Ἄλλαξε θέσιν. Δὲν πρόφτασε νὰ καθήσει κί ἄκουσε νὰ ψιθυρίζουν τὴ λέξιν πού δὲν τόλμησε νὰ προφέρει: Γενικὸς Γραμματεὺς! Ἐκείνος! Σήκωσε τοὺς ὄμους καὶ χαμογέλασε νευρικὰ γιὰ τὴν «ἀνοησία».

Τὸ ἄλλο βράδυ πῆγε στὴν ἀδελφότητα με διάθεσιν νὰ κουβεντιάσει. Σκέφτηκε πὸς καλὰ θὰ ἔκανε ν' ἀκούσει κί ἄλλες γνώμες ἀφοῦ ὡς τότε μιλοῦσε μόνος. Ἦταν πρόθυμος τὴ στιγμὴν ἐκείνη ν' ἀκούσει καὶ τοὺς ἄλλους. Μὰ κοντοστάθηκε στὸ κατῶφλι.

Γύρω στὸ τραπέζι πού συνειθόσε νὰ κάθεται, ἦταν συναγμένοι καμιὰ δεκαριά κί ἄκουγαν προσεχτικὰ τὸ Σταυρο πού βρισκόταν ἀκριβῶς στὴ δική του θέσιν. Τὸ φιλικὸ ὕφος τῆς παρέας τοῦ χτύπησε ἄσκημα. Προχώρησε, ὡς τόσο, καὶ πῆρε θέσιν στὸ ἀντικρινὸ τραπέζι. Ἐὖ Νικόλας πού κουβεντιάζε στὸ βάθος, ἔτρεξε κοντὰ του μόλις τὸν εἶδε. Ἦρθαν καὶ δυὸ ἀκόμα δικοὶ του. Οἱ ἄλλοι τῆς παρέας καλησπέρισαν χωρὶς νὰ κουνηθοῦν ἀπὸ τὴ θέσιν του. Ἐὖ Πάντα τοὺς ὑποψιαζόμουν» σκέφτηκεν ὁ Σπῆλιος. Κί ὅταν ἀκόμα κωμωνόνταν πὸς τέτωναν τ' ἀφτιά τους ν' ἀκούσουν τί ἔλεγα, κί ὅταν κουνούσαν τὸ κεφάλι καὶ συμφωνούσαν μαζί μου.» Κί ὅμως δὲν μπόρεσε νὰ μείνει ἀδιάφορος. Δαγκώθηκε. Ἐὖ Ὅντε ἕνας δὲ σηκώθηκε νύρθει σὲ μένα. Βρὲ τὰ τσογλάνια! Τί διάλογο τοὺς λέει καὶ χάσκουν ἔτσι!»

— Θανάση... Μανώλη... φώναζε μη μπορώντας να κρατήσι την ανυπομονησία του. Μιά στιγμή...

Εκείνοι ξαφνιασμένοι σηκώθηκαν και πήραν θέση στο τραπέζι του γενικού γραμματέα. Ο Σπήλιος τούς έφερε ειδικά νέα για μια υπόθεση που του είχαν αναθέσει.

— Μια και ανέλαβα εγώ, δεν μπορεί παρά να τελειώσει η δουλειά σας. Έπειτα ενδιαφέρθηκε κι' ο πρόεδρος.

Ο Θανάσης κι' ο Μανώλης τον ευχαρίστησαν για την προθυμία του, μα άρχισαν να έρωτοτροπούν με τις άδειες καρτέλες που άφησαν... Ο Σπήλιος θάρσυνε λίγο και με σκοπό να τους καταχτήσει πάλι, άρχισε τη συζήτηση. Οί δυο «άποστάτες» καμώνονταν πως πρόσεχαν μα τ' άφτι τους ήταν τεντωμένο άλλοι. Ένοιωθαν μάλιστα μια μικρή στενοχώρια. Οί καρτέλες τους έτριζαν από το στριφογύρισμα. Δε μπορούσαν να χουζουρέψουν. Τη στιγμή ακριβώς που ο όμιλητής άρχισε να πέφτει φωτιά, ο Θανάσης, σηκώθηκε και βγήκε από την αίθουσα κάτι να διατάξει. Μετά πέντε λεπτά γύρισε, μα τα βήματά του τον δδήγησαν στην πρωτεύση του θέση. Ο Σπήλιος μιλούσε ακόμα αλλά σ' ζεματισμένος. Έψωνε τώρα περισσότερο τη βροντερή φωνή του άδιαφορόντας για τ' ό τι έλεγε. Χωρίς να υπάσχει αντίθετη γνώμη, χτυπούσε νευρικά τ' ό χέρι στο τραπέζι, σ' να προκαλούσε τον... άλλο, κι' έριχνε διαπεραστικές ματιές σ' όσους τύχαινε να γυρίσουν τ' ό κεφάλι. Αναγνώρισε επί τέλους τ' ό πρόσωπο τ' ό Σταύρου κείνου που δεν ήθελε να δικαιολογήσει την άπειλή! Και πολεμούσε, με κάθε τρόπο, να ξιπολύσει κατά πάνω του, μιάν άλλη : τ' ό δική του !

— Λοιπόν άπόψε στ' όν 'Αλεξανρινό «Σύλλογο» έλεπε ο Αντρέας δίνοντας τ' ό χέρι στο Σταύρο. Εκεί θα τ' ό πούμε καλλίτερα μακρ' ό από τ' ό άλλους. Έπειτα θ' άκούσαμε μουσική κι' αν θέλομε θα χορέψομε.

— Έχει και χορό ;

— Ναι τ' ό χορευτικό τ' ό αϊ, που δίνουν κάθε δεκαπέντε. Δε θυμάσαι ;

Ο Σταύρος άφησε τ' ό φίλο του χωρίς να πει τίποτα. Καμιά διάθεση για κοσμικό κέντρο. Είχε τ' ό ιδέα πως τί-

ποτα σοβαρό δεν μπορεί να πει κανείς όταν τριγυρίζεται από θηλυκά.

«Κι' όμως!... έλεγε στ' όν εαυτό του όταν γύρισε στο γραφείο. «Όσο παρουσιάζεσαι τόσο καλλίτερα. Μην ξεχνάς πως έχεις ανάγκη από γνωριμίες τώρα στην άρχή τ' ό σταδίου σου.» Μα πάλι κεί μέσα, δε θα μπορούσε να κουβεντιάσομε ήσυχα», Σύχναζα πριν φύγω και ξέρω.» Άξαφνα κάτι γοργοτέρασε από τ' ό νόυ του και τ' όν έπιασαν τ' ό γέλια... Άκους εκεί... τ' ό είχα ξεχάσει... και βέβαια θα πάω...

Θυμήθηκε τ' ό λόγια τ' ό Αντρέα και ξαναγέλασε. «Ο άρεθωνιαστικός τ' ός κόρης τ' ό Σπήλιου, σκίζει τ' ό ιμάτιά του εναντίον σου. Τις προάλλες, μέσα σ' ό μια παρέα που είχε τ' όν πρωτοκαθεδρί ο πεθερός του, χτυπούσε τ' ό χέρι και κατηγορούσε τ' ός συμβούλους μας πως είνε όμοι και δειλοί, αφού δεν έχουν τ' ό θάρος να σ' ό πιάσουν από τ' ό άφτι και να σ' ό πετάξουν έξω». Θα ήθελα να δ' ό εκείνον που δε μπορούσε να με πετάξει έξω. Πρέπει να τ' όν γνωρίσω. Με τ' ό λόγια αυτά έκανε τ' όν καλλίτερη φρεσθρα στ' όν πεθερό και τ' όν παρέα του. Έμπρός Μου' είπαν πως έχει κάποια θέση στην έφορία τ' ό συλλόγου. Τόσο τ' ό καλλίτερο.

Και πήγε.

Δυό νέοι στην είσοδο, με μιάν κορδέλα γαλάζια και άσπρη στο άριστερό τους μπράτσο, τ' ό ζήτησαν τ' όν πρόσκλησή του. Άπλωσε να βάλει τ' ό χέρι στην τσέπη, όταν σταμάτησε :

— Καλώς τ' ό Σταύρο, φώναξεν ο πιο γιομάτος.

— Βρε 'Αλέκο.

Ήταν ένας παλιός συμμαθητής του. Ένα από κείνα τ' ό στυμένα παιδιά που ξεχνάμε, μόλις άφήσομε τ' ό σχολείο! Ούτε καλός, ούτε κικός μαθητής ήταν, ούτε έξυπνος, ούτε και πολύ κουτός για ν' άφήσει μιάν μεγάλη κουταμάρα στο πέραςμά του. Μπροστά του είχε σήμερα έναν μεστωμένο άντρα. Μιά συνειθισμένη φυσιογνωμία— μ' όλο που ξεχώριζαν δυό μεγάλα μάτια, χωρίς έκφραση κι' αυτά. Τ' ό μαύρο του κοστούμι κατακαίνουργιο και καλοραμένο. Η μεταξωτή ταινία — τιμητικό σημάδι τ' ό έφρου — γιάλιζε στο άριστερό του μπράτσο. Χαμογέλασε όταν άκουσε τ' ό Σταύρο να τ' ό μιλά με φιλικό τόνο. Έ-

νίωσε κάποια περιφάνεια που μπόρεσε να δείξει τό...
αξιωμα του στον παλιό συμμαθητή του.

— Αποφάσισες τέλος πάντων να μās τιμήσεις...

— Ήρθα και μιάν άλλη φορά, όταν γύρισα από τὸ Παρίσι, μὰ δὲν ἔτυχε νὰ σὲ δῶ.

«Ἀπὸ τὸ Παρίσι! σκέφτηκεν ὁ Ἀλέκος. Τοῦ λόγου του. πῆγε καὶ στὸ Παρίσι! Περίεργο. Στὸ σχολεῖο δὲν ἦταν παρὰ ἓνας ἄτακτος καὶ κακὸς μαθητῆς.

— Σπάνια νὰ λείψω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἄς εἶνε, μ' ὄλο πού δὲ βλέπομαστε ἐγὼ μαθαίνω τὰ δικὰ σου, κύριε ὑποψήφιε...

Πρόφερε τόσο κρία τὸ «κύριε ὑποψήφιε» ὥστε ὁ Σταῦρος ἔνοιωσε κάποια ἀηδία. Μιὰ ὑποψία πέρασε σὰν ἀστραπή, ἀπὸ τὸ νοῦ του: «Αὐτὸς θὰ εἶνε».

— Μάλιστα, κύριε... μόνο πὸν βιάζεσαι πολὺ, εἶπε σὲ φιλικὸ τόχα τόνο θέλοντας ν' ἀστείευτεῖ. Μὲ βλέπεις ἔμένα; Εἶδα κι' ἔπαθα ὅσπου νὰ γίνω μέλος τῆς ἐφορίας! Ἐνα χρόνο πολεμοῦσα... δὲν εἶνε καὶ τόσο εἰκόλο.

Ἡ ἀηδία τοῦ Σταύρου μεγάλωσε. «Ἡλίθιε! εἶχε ὄρεξη νὰ φωνάζει. Προτίμησε ὅμως νὰ χαιρετήσῃ ὅπως, κι' ὅπως καὶ ν' ἀφήσῃ τὸν κύριο ἔφορο τῶν ἐφορῶν νὰ συνεχίσει τὴν ἐπιθεώρηση τῶν προσκλήσεων. «Δὲν μπορεῖ νὰ νε ἄλλος, σκέφτηκε προχωρόντας. Τέτοιον πάνω κάτω φαντάστηκε τὸ γαμπρὸ τοῦ γενικοῦ γραμματέα τῆς ἀδελφότητάς μας.

Δὲ μπῆκε στὴ μεγάλη σάλα μ' ἀκούμπησε στὸν παραστάτη τῆς πόρτας. Τὴ στιγμή ἐκείνη τελείωνε ἡ ἐρασιτεχνικὴ συναυλία. «Τόσο τὸ καλλίτερο! Ψιθύρισε ἀνακουφισμένος. Δὲ θὰ ὑποχρεωθῶ νὰ παρακολουθήσω τὸ κουραστικὸ συριάνισμα κροένιων δαχτύλων πάνω στὸ πιάνο. «Τελείωσαν καὶ τὰ ξελαριγγιάσματα.» Οἱ δεσποινίδες «ὄλο φωτιά» εἶχαν παίξει τὸ ρόλο τους. Μιὰ μικρὴ σύγχυση, συρσίματα καρικλῶν, συρσίματα ποδιῶν. Τὸ κόκκινο φῶς πὸν ἦταν χιμμένο στὴ σάλα — τί πλάκωμα ψυχῆς! — ἔσβυσε, καὶ τὸ λευκὸ ἔλουσε τὰ γελοῦμενα πρόσωπα.

— Κοῦμα! εἶπε κάποιος μεσόκοπος μουσικὸς στὸ Σταῦρο. Ήρθατε πολὺ ἀργά. Λίγα λεπτά προστήτερα καὶ θ' ἀκούγατε τὴ δεσποινίδα Νίνα μὲ τὴ θερμὴ καὶ πλούσια φωνή. Χάνεται αὐτὸ τὰ κορίτσι πὸν μένει ἐδῶ. τῆς τὸ εἶπα! Ἐνα ἀληθινὸ τάλαντο...

— Περίεργο! εἶπεν ὁ Σταῦρος. Πόσο θὰ ἤθελα ν' ἀκούσω ἓνα κορίτσι «χωρὶς τάλαντο», ἓνα κορίτσι πὸν νὰ μὴν εἶνε γιὰ σκηνή. Ὅλα ὅσα ἀκουσα ὡς σήμερα εἶνε προικισμένα...

Ὁ Σταῦρος πρόφερε τὰ λόγια αὐτὰ χαμογελώντας, μὲ γλυκύτητα. Οὔτε εἰρωνία, οὔτε σαρκασμὸ φανέρωναν. Ὡς τόσο ὁ μουσικὸς ψυχράθηκε. Φαντάστηκε πὸς τῆπε γιὰ νὰ τὸν ἀγγιλώσει. «Μιλᾶς ἔτσι σὲ μένα πὸν ἀνακάλυψα τὴ Ρίνα, τὴ Φιφίκα, τὴ Μαίρη...» ἤθελε νὰ τοῦ φωνάζει. Μὰ εἶδε τὴ Νίνα νὰ ἔρχεται θριαμβευτικὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρατῶντας τυλιγμένο τὸ μουσικὸ κομάτι πὸν τραγούδησε. Καὶ ὁ θυμὸς τοῦφυγε.

— Συγγνώμην! εἶπε φεύγοντας. Κι' ἔτρεξε νὰ τὴν προπατηθῇ...

— Κι' ὅμως δὲν ἔπ. ετε νὰ τοῦ μιλῶσω ἔτσι, ψιθύρισεν ὁ Σταῦρος: μετανοιωμένος.

Στὸ μεταξύ τὰ γκαροόνια εἶχαν ταχτοποιήσει τὶς κάρκελες κολλητὰ στὸν τοῖχο. Μπροστὰ στὴ βελουδένια αὐλαία, πῆραν θέση οἱ μοιζικάντες κι' ἡ τζᾶζ δὲν ἄργησε νὰ φτερώσει τὰ πόδια πὸν μισγίγνιαζα ἀπὸ τὸ καθισιό.

— Μὰ πὸν τρύπωσαν; ψιθύρισεν ὁ Σταῦρος προσπαθῶντας νὰ διακρίνει τὴν παρέα του. Καὶ πέρασε στὸ μπουφέ. Λίγο ἔλειψε ν' ἀφήσῃ φωνή: Στὸ γωνιακὸ τραπέζι καθόταν ὁ Ἀντρέας μὲ τοὺς ἄλλους φίλους καὶ μὲ τὸ... Σπῆλιο στὴ μέση. Ναι, ὁ γενικὸς γραμματέας — πὸν ἀπόφευγαν—ἦταν ἐκεῖ. Εἶπε πὸς ἦρθε νὰ συνοδέψῃ τὴν κόρη του μὰ τῶκανε γιὰ νὰ ψαρέψῃ γινῶμες. Ὅταν εἶδε τοὺς ὑποψήφιους συναγμένους στὸ τραπέζι ἐκεῖνο, μυρίστηκε πὸς κάτι μαγέρευαν. Καὶ σὰ νὰ μὴν ἔτρεχε τίποτα μεταξύ τους, πῆρε θέση δίπλα τους.

— Ἐλα λοιπόν.

— Ποῦ εἰσυνα;

— Γιατὶ ἄργησες ἀδερφέ;

Ὁ Σταῦρος καλησπέρισε καὶ κάθησε.

— Μοῦπιασε τὴν κουβέντα σιὴν πόρτα δ... Ἀλέκος.

Ἐνας παλιὸς συμμαθητῆς μου. Δὲν πήγαινε νὰ τὸν ἀφήσω μάνι μάνι.

Ὁ Σπῆλιος γύρισε ἀπότομα καὶ τὸν κῆταξε.

— Κουράζεται πολὺ ὁ καῦμένος. Καὶ τὸ χειρότερο γίνεται κακὸς μὲ τὰ μέλη πὸν κουβαλοῦν γνωστούς τους,

χωρίς πρόσκληση. "Έχει τόση ευθύνη για όσους μπαίνουν και βγαίνουν!

"Αν δέν πρόφταινε να κατεβάσει τὰ μάτια, ὁ Σταῦρος θὰ ξέσπαζε στὰ γέλια. «Τί καμάρι! θέ μου! για τὸν μέλλοντα γαμπρό.

— Θὰ σοῦ σύστησε ἴσως τὴν ἀρεθωνιαστικά του... τὴν κόρη μου;

— "Όχι, δέν ἦταν ἐκεῖ.

"Ὁ "Αντρέας καὶ ἡ ἄλλη παρέα κύταζαν καὶ ξανακύνταζαν τὸν ἀκάλεστο. Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ λέξη δέν εἶπαν, για τὸ ζήτημά τους. "Εσκυθαν ὁ ἕνας στ' ἀπὸ τοῦ ἄλλουνοῦ καὶ μιλοῦσαν μυστικά, μὰ ὁ Σπήλιος τὴ δουλειά του.

Εὐχαριστημένος για τὴ δυσκολία ποὺ δημιούργησεν ἡ παρουσία του, δέν τὸ κουνούσε. Χουζούρευε καλύτερα στὴ θέση του. Ὁ Νικόλας καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι του ποὺ ἔφτασαν στὸ μεταξύ, τοῦ ἔκαναν νεύματα νὰ πάει κοντά τους, μὰ κείνος τοὺς ἔκλεινε τὸ μάτι για νὰ κοιμίσει τὴν ἀνυπομονησία τους.

"Ὁ χορὸς τελείωσε καὶ τὰ νιάτα ξεχύθηκαν στὸ μπουφέ. Μερικά γνωστά κορίτσια πλησίασαν στὸ τραπέζι τῆς παρέας, καὶ χαιρέτησαν βαλαντωμένα ἀπὸ τὸ χορό. Ὁ "Αντρέας κι' ὁ Σταῦρος πρόσφεραν καθίσματα. "Ένας ἄλλος ἀπὸ τὴν παρέα μόλις εἶδε κάποια γνωστή του δεσποινίδα σηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ τὴν προαπαντήσει. "Επειτα χάθηκε μαζί της στὸ διάδρομο. Μιὰ ψηλή, ντυμένη με χτυπητὰ μεταξωτὰ φορέματα, ἦρθε τρεχάτη στὸ Σπήλιο.

— "Εσκασα! τοῦ εἶπε κἀνοντας ἀέρα μετὸ μεταξωτὸ τῆς μαντυλάκι. Θέλω κάτι νὰ βρῆξω τὸ λαρίγγι μου.

"Ὁ Σπήλιος ἔριξε μιὰ ματιὰ γύρω του στενοχωρημένος, σκέφτηκε λιγάκι καὶ σηκώθηκε με κάποια δυσκολία. Πῆγε καὶ κάθησε μαζί της στὴν παρέα τῶν φίλων του.

— Μιὰ μίτρα! διέταξε. Σύντομα...

"Ἦταν ἡ κόρη του. Κι' ἂν κανένας δέν τὸ σφύριζε στὸ Σταῦρο, πάλι θὰ τὸ καταλάβαινε. "Όχι πὼς ἔμοιαζε στὸ πρόσωπο, μὰ εἶχε τὸν ἀέρα του. "Ἦταν ἀκομψὴ μόλο ποὺ δέν ἦταν παχειά. Σὲ λίγο ἔφτασε κι' ὁ ἀρεθωνιαστικός της καὶ πῆρε θέση κοντά της.

Σὲ πέντε λεπτά ἡ ἄλλη παρέα σκορπίστηκεν στοὺς τέσσερις ἀνέμους. Μόλις μετὰ μισὴ ὥρα, ἄρχισαν νὰ μαζεύονται στὸ ἴδιο τραπέζι, μόνοι, μετὸ μαντύλι στὸ χέρι.

Οἱ δεσποινίδες ἔτρεξαν πάλι στὴν πρόσκληση τῆς τζαζ, μετὸ καινούργιους καθαιτέρους.

— Βάλε αὔριο στὸ ψηφοδέλτιο καὶ τὰ δνόματα τῶν δεσποινίδων. Εἶπε γελώντας ὁ Σταῦρος, μόλις κάθησαν Πᾶρε σημεῖωση μὴν τὰ ξεχάσεις.

— "Έχεις δίκιο... δέν κάναμε τίποτα, εἶπεν ὁ "Αντρέας.

"Ὁ Σπήλιος, ὡστόσο δέν ἔμεινε ἀνεργός. Εἶχε στριμώξει δυὸ παλιὰ μέλη τῆς "Αδελφότητος καὶ τοὺς μιλοῦσε ζωηρὰ καὶ γλήγορα. Φούσκωνε καὶ ξεφούσκωνε πνιγμένος ἀπο τὸ δίκιο του. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, κάθε φορὰ ποὺ ὁ φίλος τους στιματοῦσε ἔπιναν μιὰ γουλιά μίτρα καὶ κουνούσαν ἔλαφρὰ τὸ κεφάλι. "Επειτα ἔριχναν μιὰ περιφρονητικὴ ματιὰ στὴν παρέα τῶν νέων ὑποψήφιων. Γύρισε κι' ὁ Σταῦρος τὸ κεφάλι. Τὸ πρόσωπο τοῦ γενικοῦ γραμματέα ἔλαμπε σὰ νὰ βρῆκε καὶ πάλι τὸν παλιὸ ἐαυτό του. Τὰ ξεθωριασμένα του μάτια εἶχαν δανειστεῖ τὴ γιγαλάδα τῆς νειότητος καὶ τὸ κεφάλι εἶχε ὑψωθεῖ περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε.

— Ποιὸς ξέρει τί φούντους μετὸ καρθῆλια τοὺς ὑποσχέθηκε! ἔσκυψε καὶ εἶπε γελώντας στὸν "Αντρέα.

Σφιγῆματα χειρῶν, εὐχαριστίες κι' ἔπειτα ἕνα θριαμβευτικὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ τραπέζι τους μετὸ μιὰ ξερὴ καληνύχτα.

— Πᾶμε λοιπὸν κι' ἐμεῖς. Τίποτα πιά δέν ἔχομε νὰ κάνομε. Συζητήσαμε, καταρτίσαμε τὸ νέο ψηφοδέλτιο, γνωριστήκαμε μετὸ νέα πρόσωπα...

— Δέν μπορεῖς νὰ πῆς πὼς δὲ διασκεδάσεις; εἶπεν ὁ "Αντρέας.

— Καὶ βέβαια. Ἐκανα καθὼς εἶδες καὶ δυὸ βόλτες μετὸν Καίτη. Δὲ χορεῦει ἄσχημα.

— Τὸ χρωστᾷς σὲ μένα. Μόνο σὲ μένα.

— Μπᾶ! δέν ἦταν μέσα στὸ πρόγραμμα μας. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε διασκεδάσα. Ἐμπρός!

Βγήκαν στὸ διάδρομο. Σοβαρὸς, μετὸ χέρια σταυρωμένα στὸ στήθος, ὁ «ἔφορος» συριανοῦσε πάνω κάτω.

— Πὼς πέρασες; εἶπε στὸ Σταῦρο χαμογελώντας ὅπως θὰ χαμογελοῦσε ἕνας φιλόξενος νοικοκύρης στὸν ξένο του.

— Καλά. Κι' ἐσὺ; σὲ πῆρε τὸ μάτι μου μιὰ στιγμή, ἔπειτα σ' ἔχασα. Δὲ σὲ εἶδα νὰ χορέψεις.

— Ποῦ καιρός! ἀπάντησεν ὁ Ἀλέκος κουνώντας τὸ

κεφάλι. Ἐπειτα μὲ μιὰ καρφίτσα, στερέωσε τὴ μεταξωτὴ κορδέλα ποῦ εἶχε γλυστορήσει ἀπὸ τὸ μπράτσο του.

— Ὁ Σταῦρος ἔνοιωσε νὰ γεννιέται μέσα του ἕνας οἶχος γιὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτιόν. Τὸν κῆταξε καλύτερα. Τὸν φαντάστηκε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἔχοντας ἕνα μόνο ἰδανικό: Νὰ μπεῖ στὴν ἐπιτροπὴ ἑνὸς σωματείου καὶ νὰ περάσει στὸ μπράτσο του τὴ μεταξωτὴ κορδέλα τοῦ ἐφόρου τῶν ἑορτῶν. Τὸν φαντάστηκε μὲ χίλιους κόπους νὰ τὰ καταφέρει καὶ γιὰ πρώτη φορὰ νὰ περνᾷ τρέμοντας τὴν κορδέλα τῶν ὄνειρων του. Ἀπὸ τότε, ἡ ζωὴ του δάκερη συγκεντρώθηκε ἐκεῖ! Ἡ πόρτα τοῦ Συλλόγου ἦταν γι' αὐτὸν ὁ μεγαλύτερος τίτλος τιμῆς. Ἐκεῖ, περνοῦσε τὶς νύχτες του μέσα στὸ κρῦο ἢ τὴν ἀνυπόφορη ζέση, ψιθυρίζοντας — ποῖος ξέρει πόσες χιλιάδες φορὲς — «τὴν πρόσκλησή σας κύριε». Τὸν φαντάστηκε νὰ κυττάζει περίφανα τοὺς ἄντρες καὶ τὰ ὄμοια κορίτσια σὰ νὰ θελε νὰ πει: Μάλιστα, γιὰ νὰ μῆγε μέσα στὸ ναὸ αὐτό, θὰ περάσετε πρώτα μπροστά μου. Ἄν δὲν ἔχετε πρόσκληση θὰ βρῆτε βράχο τὸ σῶμα μου. Ἡ πόρτα γιὰ τοὺς ἀκάλεστους εἶνε κλειστή». Τὸν βλέπει νὰ τεντώνει τ' ἄφτι καὶ νὰ φουγγράζεται τὰ λόγια ποῦ λένε δυὸ τρία μέλη περιμένοντας στὸ κεφαλόσκαλο νὰ φανοῦν οἱ δικοὶ τους: Νά, ὁ αὐστηρὸς ἑφορος! Τοῦ σφίγγουν τὸ χέρι καὶ περνοῦν, κ' ἡ χαρὰ τοῦ πορφυρίζει τὰ μάγουλα. Τὸν βλέπει ν' ἀγωνίζεται κι' αὐτός, σὰν τὸν πεθερό του μὴ χάσει τὴ θέση του — τὴν τιμητικὴ θέση τοῦ ἑφορου. Τὰ μέλη κουράζονται νὰ πηγαينόερχονται στὸ σύλλογο, τὰ κορίτσια ἀραιώνουν ἢ χάνονται, μὰ κείνος στὴ θέση του. Οἱ ζαρωματιῆς ποῦ φάνηκαν στὸ πρόσωπό του δὲν τοῦ ἄλλαξαν τὸ ἰδανικό. Σακολληθεῖ νὰ στέκει ἐκεῖ, νὰ ἐλέγχει τὶς προσκλήσεις καὶ νὰ χιμογελά στὶς γυναῖκες... Τὴν πρόσκλησή σας...»

— Πᾶμε λοιπόν! φώναξεν ὁ Ἄντρεας χάνοντας τὴν ὑπομονή του.

— Πᾶμε!

Γ. ΠΙΕΡΙΔΗΣ

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΟΙ ΓΛΑΡΟΙ

Οἱ γλάροι, ζωὲς ἀνήσυχες καὶ παραυτέρα' τριχιές, ἀσήμαντες δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ γενοῦν καὶ χαθοῦν, στὸ γύρω καὶ σκοτάδι. Ἐκεῖ, ἰδέες μόνον, πιθανὸν θὰ τριγυροῦν, ἐκτὸς ἂν σκιές πλησιάσουν καὶ μᾶς παρουσιάσουν, τὸ αἶνιγμα τῶν ἰδικῶν τους ἐπιθυμιῶν σὰν καὶ νὰ ἦταν ἔξαφνα δικές μας.

Γλάροι πολλοὶ πετοῦν καὶ εἰς τὰς θάλασσές μας' ζητοῦν τῆς ἀκατάληπτης ἐπιθυμίας τὸ ὄνομα ποῦ φῶς, ἂν εἰρηθεῖ κάθε σπασμωδικὸ ἀπὸ τὸ πέταγμα μας θὰ ἀφαιρέσει.

ΕΜΕΙΣ Ο ΧΡΟΝΟΣ

Μέσα εἰς τὴν καρᾶφα κοιμισμένο τρέμει τὸ νερό, καὶ ἡ σιγή, τοῦ ἄδειου δωματίου σιωπῇ σκορπιέται, ἄπειρη. Νά! Νά! ἐκεῖνο τὸ ξεδίπλωμα τοῦ οὐρανοῦ, ποῦ πλέει στὴ γαλήνη.

Τὰ χάρδια ἀπόψε ἄς συρθοῦνε' μόνα. Ὡ γλυκά....

Οἱ παρελάσεις τῶν λιτανιῶν, ὕμνοι καὶ ψαλμοί, ἀόρατες διαβαίνουν, καπνός, φεύγουν καὶ ξετυλίγονται οἱ κινήσεις, νοητές, δῶρα τῆς χάριτος τῆς ἀνυπαρξίας.

Ὡ φίλη σκιά! πλησίασε μετὰξι... .

Ἀμφιβολία τοῦ ἀγγίγματος τῶν παρεῶν, οἱ γλιαρὲς ἀναπνοές, μιὰ δειλινοῦ ἀτμόσφαιρα θυμίζουν. Ἐνωσι; Εἰκασίας. Ἐξατημημένα μῦρα τῆς αἰωνιότητος, ὧ σεῖς ρυθμοὶ τοῦ μετεώρου... .

Ἄς παραδοθοῦμε. «Ἐμεῖς ὁ χρόνος».

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ποιός ξεύρει; Ίσως ταξιδεύσαμε στην Κίνα τουλάχιστο χθές βράδυ.

Στὲς ὄχθες μίας λίμνης ἦταν: ἕνας κήπος, κ' ἕνα σπήτι χαμηλὸ μὲ στέγη, κόκκινη καὶ κυρτή.

Ἡμεῖθα ὄρθιοι στὴ βεράντα, τὴ ξύλινη μὲ τὶς κολόνες, ὅπου ἀνέβαιναν καὶ ἀνθίζαν γιασεμιά, κίτρινα, γαλανά.

Ὁ ἥλιος ἔδνε. Εἰς τὸν ὄριζοντα τὸν μενεξέ, φαίνοτο πρὸ παντός ἕνα καλάμι, μακρὺ μακρὺ καὶ ὁ ψαρῆς του, μαύρη καὶ καθισμένη σιὰ.

Ἐπάνω στὰ νερὰ γλυστροῦσε κ' ἤρχετο μιὰ βάρκα· στὴ στέγη της ἀπὸ μπαμποῦ, ἦταν πολλὰ, παραπολλὰ χρυσάνθεμα· πλεγμένα. Ἡ βάρκα ἦτανε γιὰ μᾶς. «Ἀπόψε» σοῦ εἶπα, «ἐπάνω στὸν ἤχο τῶν σταγόνων τῶν κουπιῶν, ἐγὼ καὶ τὸ φεγγάρι θὰ σοῦ τραγουδήσομε κ' οἱ δύο μας, — τὸ κόκκινο ἰδιαίτερο τῶν ἰδικῶν σου παρειῶν».

Γ. Α. ΣΑΡΕΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Πᾶνε κάμποσα χρόνια πού ὁ Μίμης Παπαδημητρίου μὲ κάλεσε στὸ ἐργαστήρι του στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ μοῦ δείξει μερικὲς του σπουδές. Ὅλη του ἡ δουλειὰ ἔδειχνε ἕνα τεχνίτη εὐσυνείδητο καὶ μὲ ἀντιλήψεις ξένες ἀπὸ κάθε ἐπίδραση. Ἐφυγα τότε μὲ τὴν ἐντύπωση πὼς μιὰ μέρα θὰ πῆγαίνε μπροστά.

Μιὰ ἐπιθυμία μου ἀπὸ καιρὸ νὰ γνωρίσω τὴν Αἴγυπτο, πού στὴν ἱστορία τῆς Τέχνης σημειώνει κ' αὐτὴ ἕνα ἀπτοῦς σπουδαίους σταθμούς, μέφερε στὴν Ἀλεξάνδρεια· ἡ χαρὰ μου ἦταν μεγάλη σὰν ἔμαθα πὼς στὴν Ἑλληνικὴ

λέσχη εἶχε ἔκθεση ἔργων του ὁ Μ. Παπαδημητρίου. Μπαίνοντας στὴν αἴθουσα εἶδα νὰ ἐπαληθεύει ἡ τοτινὴ κρίση μου. Βρέθηκα μπροστὰ σ' ἕνα ἔργο ἐξελιγμένο καὶ ὄριμο πιά.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου παρουσίασε στὴν ἔκθεσή του 50 πίνακες — συνθέσεις, τοπεῖα παρμένα ἀπὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Αἴγυπτο ὡς καὶ natures-mortes, ὅλα λουσμένα στὸ φῶς, μὲ πλούσιο καὶ ἔντονο χρῶμα, χωρὶς τεχνικὲς ἐκζητήσεις ἢ συμβατικὸς χρωματισμούς, ἐλεύθερα ἀκούραστα μ' ἕνα προσωπικὸ χαρακτῆρα πού ξεχωρίζει τὸν ἐκλεκτὸ ζωγράφο. Πίνακες πού συγχρονίζονται μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς τέχνης. Ἀπ' τοὺς πίνακες του ἰδιαίτερα μᾶρεσε ὁ «Λυκαβητὸς» (ἀριθ. 14) ἐξπρεσιονιστικός, ὅλο συγκίνηση· τὸ «Golfe de Corinthe» (ἀριθ. 15) γιὰ τὴν ἀπλότητά του καὶ τὴ διώγεια τοῦ χρώματος· μόνο ἀπὸ ἕνα μαῖτρο μποροῦσε ν' ἀποδοθεῖ μὲ τόση χάρη· ἡ «Ἀκρόπολις» τοῦ (ἀριθ. 1) ξεχωρίζει μὲ τὰ ἁρμονικὰ τῆς χρώματα.

Ἀλλὰ πόσο μελέτησε κ' αἰσθάνθηκε τὴν Αἴγυπτο μᾶς τὸ δείχνει στὸν πίνακα ἀριθ. 32 «Δύση ἡλίου στὴν Ἀλεξάνδρεια». Τὴ δυναμικότητα χρώματος στὶς τόσο δύσκολες, φευγαλέες καὶ σχεδὸν ἀσύλληπτες αὐτὲς στιγμὲς καὶ μάλιστα στὸν αἰγυπτιακὸ ὄριζοντα.

Καὶ τὸ «Souvenir du Caire» (ἀριθ. 30) ἢ «Jeune égyptienne» (ἀριθ. 35) καὶ τόσο ἄλλοι πίνακες δὲν εἶναι τάχα ἐκδηλώσεις τῆς μαεστρίας τοῦ καλλιτέχνη, πίνακες πού θὰ μποροῦσαν νὰ ἐκτεθοῦν καὶ σὲ ὁποιαδήποτε ἔκθεση τῶν καλλιτεχνικῶν κέντρων τῆς Εὐρώπης; Ἡ ἑλληνικὴ Ἀλεξάνδρεια πρέπει νὰ τῶχει καύχημα πούχει ἕνα τόσο ἐκλεκτὸ ζωγράφο.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Ἡ Πανηπειρωτικὴ Ἀδελφότης Ἀθηνῶν τύπωσε σὲ φυλλάδιο τὴ διῶλεξιν «*Περὶ τῶν πλανοδίων Ἡπειρωτῶν Τεχνιτῶν*» ποὺ ἔκαμε πέρσι ὁ κ. Φαλτάιτς σὲ συγκέντρωση τῆς ἀδελφότητος αὐτῆς (στὸν Παρνασσό). Ὁ κ. Φαλτάιτς θεωρεῖ ὅτι οἱ πλανόδιοι Ἡπειρωτῆς τεχνίτες συντέλεσαν πολὺ στὴν διάδοση καὶ στὴν ἐνίσχυση τοῦ ἐθνικοῦ μας φρονήματος. Γνωρίζει καλὰ τὴν ἱστορία τῶν Ἰωαννίνων καὶ μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τὴν ἄριστη βιοτεχνικὴ ἐργασία ποὺ ἐγένονταν αὐτοῦ. Ἄς ἀναγράψομε μερικὲς ἱστορικὲς του πληροφορίες γιὰ τὰ Ἰωάννινα. Ἐνας περιηγητὴς στὰ 1666 λέγει ὅτι εἶναι πολυάνθρωπη, λαμπρὴ, πλούσια πόλις. Ἐνας Γάλλος, τὸ 1702, παραβάλλει τὰ Ἰωάννινα ὡς πρὸς τὸ ἐμπορίον καὶ τὸν πλοῦτον μὲ τὴν Μασσαλία. Τὸ 1731 ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἦταν 40.000, τὸ 1754 45.000. «Ἐπὶ Ἀλῆ πασᾶ τὰ Ἰωάννινα κρατοῦνται» λέγει ὁ κ. Φαλτάιτς «εἰς ὑψιστον σημεῖον ἐμποροβιοτεχνικῆς ἀκμῆς, καὶ μένουσε... τὸ μεγάλο ἐργαστήριον τῆς Βαλκανικῆς». Ὁμοῦς ὁ πληθυσμὸς εἶχε λιγοστεύει: ὁ Χόλλανδ (*Ἀραβαντινοῦ «Ἱστορία Ἀλῆ Πασᾶ») τὸν ὑπολογίζει 30.000. Τὰ Ἰωάννινα ἐργάζονταν, λέγει ὁ κ. Φαλτάιτς, κυρίως γιὰ τὴν ἐξαγωγή. Τὰ βιοτεχνικὰ προϊόντα τοὺς μεταφέρονταν σ' ὅλην τὴν Βαλκανικὴν, στὴ Μικρὰ Ἀσίαν, καὶ σὲ πολλὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἡ μεταφορὰ γίνονταν μὲ καραβάνια ἀποτελούμενα «ἀπὸ πολλὰς δεκάδας, ἀπὸ ἑκατοντάδας ἀκόμη ὑποζυγίων». Τώρα σπανίως θὰ δεῖτε, μᾶς λέγει ὁ κ. Φαλτάιτς, καραβάνια στὰ Ἰωάννινα. Ὅσα μένουσιν προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὰ Γρεβενὰ καὶ φέρουν σκοῦπες, σκοινιά, κυλίμια, τσουβάλια. Ὡς πρὸς πενήντα ἐτῶν ὑπῆρχε ἀκόμη ἓνα καραβάνι ὅμοιον μὲ τὰ παλαιὰ, ἦταν τοῦ Ρόβα. Ὁ Ρόβας εἶχε περὶ τὰ σαράντα ἄλογα καὶ μουλάρια καὶ μὲ αὐτὰ ἐπήγαγον ἀπὸ τὰ Γιάννενα στὸ Βουκουρέστι. Ἐκουβαλοῦσε ταμπάκο καὶ ἀνθρώπους καὶ γράμματα καὶ ἐγύριζε μὲ ἐπιστρέφοντας Ἡπειρώτας, μὲ γράμματα καὶ μὲ ἀποστολὰς χρημάτων. Τὸ ταξεῖδι

ἦταν γαμῶς καὶ ἐπιστροφή, διήρκει ἕξ μῆνες. Ἀπὸ τέτοια ταξεῖδια ἔκανε τὸ χρόνο ὁ Ρόβας μὲ τὰ καραβάνια του... Ὁ Ρόβας καὶ τὰ καραβάνια του καὶ τὰ ἄλογα του κατέστησαν θρόλος, ἀποθανάτισθέντα ἀπὸ τὴν λαϊκὴν μούσαν. Τὸ τραγοῦδι τοῦ Ρόβα ὁποῖος ξεκιᾶ διὰ τὴν Βλαχίαν καὶ τὸ Βουκουρέστι καὶ καλιγώνει τὸ ἄλογό του μὲ ἀσημένια πέταλα καὶ καρφιά μαλαματένια, τραγουδιέται ὄχι μόνον εἰς ὅλην τὴν Ἡπειρὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν. Πολυάριθμοι ἦσαν οἱ Ἡπειρωτῆς ἀγιογράφοι. Δούλευσαν στὶς ἐκκλησίας ἢ στὰ σπήτριά τοις, κ' ἐπειτα περιώδευαν ἀπὸ χωριὸν σὲ χωριὸν πουλώντας τίς εἰκόνες τοις. Ἀλλὰ διάσημοι ἦσαν ἐπίσης καὶ οἱ Ἡπειρωτῆς ξυλουργοὶ καὶ σκαλιστῆς. Σ' ὅλην τὴν Βαλκανικὴν ἔκαμαν τέμπλα, ἄμβωνες, δεσποτικὰς θρόνους, προσκυνητῆρια.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΟΣ «*Μνημεῖα Ἀθηνῶν*».

Ἐκδόθηκε μὲ ἐξαιρετικὴ φιλοκαλία — σὲ λαμπρὸ χαρτὶ μὲ διακόσιες εἰκόνες καὶ πίνακες — σὲ πεντακόσιες σελίδες τὸ βιβλίον τὰ «*Μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν*» τοῦ κ. Ἀλεξ. Φιλαδέλφους, ἀρχαιολόγου, λογογράφου, διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου Ὀλυμπίας κλπ. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι σήμερον τὸ μοναδικὸν ποὺ ὑπάρχει γιὰ τὰ ἀρχαῖα, μεσαιωνικὰ καὶ νεώτερα μνημεῖα τῆς Ἀθήνας, καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ δὲν φέσθηκε καμμιάς δαπάνης καὶ κόπου γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσει ἄριστον σὲ ὅλα. Τὸ βιβλίον περιέχει πολλὰ κεφάλαια, ὅρατα γραμμένα ποὺ ἀποβλέπουν τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης, περὶ ἀρχαίας καὶ Βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ περὶ ἀγιογραφίας. Ἐχει ἐπίσης καὶ πλήρεις καταλόγους ὄλων τῶν Μουσείων τῶν Ἀθηνῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἰδιωτικῶν συλλογῶν. Ἔτσι ὁ ἐπισκέπτης τῶν Ἀθηνῶν μπορεῖ, μὲ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Φιλαδέλφους νὰ διαφωτισθῇ γιὰ κάθε μνημεῖον καὶ ἔργον τέχνης, ἀπολαμβάνοντας συγχρόνως αἰσθητικὰ τὴν ὁμορφίαν τοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖόν τοις.

Τιμὴ τοῦ βιβλίου γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι 75 δραχμ., γιὰ τὸ ἔξωτερικὸν 1½ δολλᾶριο. Ἡ διευθυνση τοῦ συγγραφέα εἶναι 18, ὁδὸς Κάνιγγος Ἀθήναι.

Κ. Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ «*Ἠδονικὰ Σονέττα*». Ἐκδότης Α. Γάλλης, Ἀθήναι 1928.

Ὁ κ. Σταμπολῆς δείχνει στὰ «*Ἠδονικὰ Σονέττα*» τοῦ πάθος πολλῆς ἐντασης. Ἡ στιχομετρικὴ του καλὴ. Μετὰ τὰ ἡδονικὰ σονέττα ἔρχονται τ' ἀφιερῶματα — στὸν ποιητὴ τῶν Ἐλευθέρων Ποιητῶν.

λιωρημένων, στὸν Κρυστάλλη, στὸν Παλαμᾶ. Στὸ τελευταῖο ὁ Παλαμᾶς ἀπάντησε καὶ τυπώνονται οἱ στίχοι τοῦ μετ' αὐτοῦ κ. Σταμ-πολῆ τὸ βιβλίον.

Ἐνα εὐγενικὸ ποίημα ἀπ' ἀφιερώματα εἶναι ἡ «Καρύταινα»

Ἐραῖο καύχημά μου πατρικὸ
καὶ τῶν προγόνων μου γλυκεῖα κοιτίδα,
Καρύταινα, στολίδι Ἀρκαδικὸ
μετ' εἰς τὴν πλατεῖα καὶ ἀθάνατη πατρίδα.

Ἦσουνα πλάνεμά μου παιδικό,
μὰ θελκτικὴ καὶ ἀγνότατή μου ἐλπίδα,
μὰ πόσο τ' ὄραμά σου ἀρχοντικὸ
ἀπὸ κοντὰ μου φάνηκε σὰ σ' εἶδα.

Ἐφώνεσαι στὸν κάμπο τί σεμνὴ,
κάτω ἀπ' τὸ Λύκαιο ποῦ σε περιζῶνει
καὶ ἂν εἶσαι ἀπὸ τὰ πλούτη πιά γυμνὴ
καὶ ὁ χρόνος πιά τὸ κάστρο σου ἐρειπιώνει,
ὅμως τὸ χῶμα σου δὲ λησμονεῖ
ποτὲς τὸν ἴσκιον τοῦ Κολοκοτρώνη.

ΔΥΣΙΗ ΜΑΡΜΑΡΗ «*Ἀραβουργήματα*». Χανιά, 1928.

Τὸν κ. Μαρμάρη ἐλκύει ἡ ἀνατολή, καὶ στοὺς στίχους τοῦ περνοῦν μπαξέδες σεραγιοῦ, σουλτάνες, ὀδαλίσκες, σερμπέτια, κόρες πασάδων, σάχηδες, ναρχιλέδες, γάτοι τῆς Ἀγκύρας, δερβίσικοι ἄμανέδες, τουρμπάνια. Ὅλα αὐτὰ ὅμως τὰ ἀνατολίτικα δὲν εἰσάγονται βιασμένα στοὺς στίχους τῶν «Ἀραβουργημάτων» στὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς γίνεται φανερό ὅτι ὁ κ. Μαρμάρης εἶναι εἰλικρινῆς στὴν ἀγάπη του γιὰ τὸν κόσμον τῆς Ἀνατολῆς.

Στὸ τρίτο μέρος τοῦ βιβλίου ὁ κ. Μαρμάρης παίρνει σ' ἐξῆς ποιήματα μοτίβα ἀπ' τὴν ἀρχαιότητα.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Φ. ΓΙΟΦΥΛΛΗ. «*Ἡ τελευταία ὥρα τοῦ σόνετου*». Ἐκδ. Οἶκος Ζηκάκη. Ἀθήνα 1928.

ΜΥΡΤΙΣΤΙΣΙΑΣ. *Μετάφραση ποιημάτων Κοντέσσας Ντὲ Νο-άιγ*. Ἀθήνα 1928.

ΘΡΑΣΟΥ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ. «*Ἡ χορεύτρια Κοντεσσίνα Φελιτσιτά, καὶ ἄλλα διηγήματα*». Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἄγων» Ἀθήνα.

ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ. «*Ἡ τελευταία συμφωνία*». Ἀθήνα.

ΝΤΟΛΗ ΝΙΚΒΑ: «*Παλιὰς Ἀγάπες*» διηγήματα. Ἐκδ. καὶ Τυπο-γραφικὰ Καταστήματα Ἀδελφῶν Γεράρδων, Ἀθήνα 1928.

ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ. «*Τὸ κλεισμένο σπίτι*» Ἀθήνα 1928.

Π. ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ. «*Στρατιῶτες*» Ἀθήνα 1928.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ. «*Στὸν ἀπέραντο κόσμον*». Ἀθήνα. Τυπ. «Σφενδόνη» 1928.

ΚΩΣΤΑ ΡΟΜΑΝΤΖΑ (ΚΑΛΑΝΤΖΗ). «*Πένθιμη Συνοδεία καὶ ἄλλα διηγήματα*». Ἀθήνα 1928.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΙ. «*Στέφανος Σαρθουδίδης*». Τυπ. Ἄντ. Μπιορτολῆ, Χανιά 1928.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«*Νέα Ἑστία*». Δέκαπενθήμερο περιοδικὸ Ἀθήνα. 15 Νοεμ-βρίου, 1 καὶ 15 Δεκεμβρίου.

«*Σύγχρονη Σκέψη*» πανελληνία ἐπιθεώρηση, Σικάγο. Ἰούλι-ος-Ὀκτώβριος 1928. Λαμπρὸ ὡς ἐμφάνιση τὸ τεῦχος αὐτό: στολί-ζεται μετ' ἀπέροχες καλλιτεχνικῆς ἐπινοήσεως ἀπὸ τῆ «Σαλώμη» — τοῦ ζωγράφου κ. Ι. Βάσσου. Μᾶς παρουσιάζει ἐπίσης ἔργα τοῦ προσωπογράφου G. Greco (Γ. Σ. Χονδρανάστα) — γιὰ τὸν ὁποῖο γράφει καὶ μελέτη ὁ γλύπτης Sigvald Asbjornsen — μᾶς ἤρεσαν πολὺ. Οἱ προσπάθειες τῶν ἐξω ἀπτῆν Ἑλλάδα ἐλλήνων ἰδιαιτερα μᾶς συγκινοῦν γιὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν εὐγενικὴν τὴν τάσιν καὶ τὴν πάλιν τοὺς δουλείοντας ἀποτελεσματικὰ γιὰ τὰ Ἑλληνικὰ γράμμα-τα, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Τέχνην ἀνάμεσα σὲ ξένους.

Τὸ τεύχος ἔχει ποιήματα: «Ὁ χορὸς τοῦ Πινδάρου» τοῦ Ἀγγέλου Σικελιανοῦ, καὶ τρία τοῦ Καβάφη «Ἡ Διορία τοῦ Νέρονος», «Τὰ Βήματα» καὶ τὰ «Κεῖρά» τοῦ Οὐράνη «Τῆς ἀγάπης» τοῦ Μ. Βαϊάνου, τοῦ Μ. Παπανικολάου καὶ ἄλλα. Διηγήματα τοῦ Α. Γιαλοῦρη, τοῦ Μ. Βισάνθη. Ἐνα ἄρθρο τοῦ γνωστοῦ λογοτέχνη καὶ κριτικοῦ κ. Κλ. Παράσχου πάνω στὴν ποίηση τοῦ Καβάφη. «Τὸ ἔγραψα πολλές φορές ὡς τώρα», λέει ὁ κ. Παράσχος «τὸ γράφω ἀκόμη μιὰ φορά. Εἶναι θαυμαστός κ' ἄ-», παραμίλλος γιὰ ὅλους ἐμᾶς ὁ Καβάφης, διότι εἰσέδωσε στὴ σκο-», τεῖνη σφαῖρα τοῦ ὑποσυνειδήτου, ἔδωσε μορφὴ, ἀνάγλυφον καὶ», ὀριστικὴ εἰκόνα, στὰ πλέον ἀσαφῆ καὶ ἀνεκδήλωτα ὡς χθὲς στὴ», νεοελληνικὴ πλῆξη, συναισθηματά μας, διότι θέτει σὲ κίνησι», καὶ ταραχὴ ὅλη μας τὴ ψυχὴ καὶ ὅλη μας τὴν σκέψι, διότι κα-», τορθώνει χάρις εἰς τὸ μουσικὸν ὕψος του, νὰ ὑποβάλλῃ μὲ λίγα», λόγια καὶ νὰ παρεμβάλλῃ μεταξὺ δύο φράσεων, ὀλόκληρο κόσμον», ἰδεῶν, συναισθημάτων, παθῶν. Τὸν θαυμάζουμε τέλος διότι ἀντι-», μετώπισε μὲ ὄσσην κανεῖς ἄλλος Νεοεὐλὴν καθολικότητα, ὀλό-», κληρο τὸ πρόβλημα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, τὸ πρόβλημα», καὶ τὸ δράμα. Ὁ Καβάφης εἶνε τραγικὸς ποιητής. Ὁ τραγικώ-», τερος Νεοεὐλὴν».

Σὲ σημείωση ἢ σύνταξιν τοῦ περιοδικοῦ λέει μερικὰ γιὰ τὴν συγκέντρωση σὲ δύο διαιρέσεις τῶν ποιημάτων του ποὺ κάνει ὁ Καβάφης καὶ ἀναφέρεται τὸ ὄρατο ἄρθρο ποὺ εἶχε γράφει γι' αὐτὸν πρὶν πολλὰ χρόνια ἢ κ. Γαλάτεια Καζαντζάκη. Πρὶν ἀπ' αὐτή, τὸ 1904, πρωτοπαρουσίασε τὸν Καβάφη ὁ κ. Ξενοπούλος μὲ ἄρθρο στὰ «Παναθηναῖα» — ὅπως πολλές φορές ἀκούσαμε ἀπὸ τὸν ἴδιον ποιητὴν.

Βρίσκομε καὶ εἰκόνα ἔργου τοῦ ἐξαίρετου γλύπτη μας Μιχαὴλ Τόμπρου «ὁ ποιητὴς Οὐράνης».

«La Revue Nouvelle» Octobre 1928, Paris 59, Rue Scheffer (XVIe). Τὸ ὀγκῶδες αὐτὸ τεύχος τοῦ πολὺ ἐνδιαφέροντος γαλλικοῦ περιοδικοῦ τῶν νέων εἶναι ἀφιερωμένο στὴν ξένη σύγχρονη φιλοσοφία. Ὁ κ. Y. Manuel Lelis ἔχει μεταφράσει τὸν «Θρηνο τῶν βωδίων» τοῦ Λημ. Βουτουρά ὁ κ. Gui Friisch Estraugin ἀπὸ γερμανικὸ τὸ «Cirque» τοῦ Walter Hasenclever ὁ Francisco Amunátegui τὸ «Mort du Faux Pirandello» τοῦ de la Serna.

Βρίσκομε ἐπίσης μεταφρασμένο ἀπὸ Γιαπωνέζικα ἓνα θεατρικὸ ἔργο μονόπρακτο τοῦ γνωστοῦ καὶ διακεκριμένου λογοτέχνη Κικίτσι Κβαν «L'amour de Tojuro» μὰ καὶ ἡ Ἀμερικὴ, Ἀγγλία,

Βραζιλία, Σουηδία, Τσεχοσλοβακία, τὸ Μεξικὸ, ἡ Ρουμανία ἔχουν παρουσιαστῆ με κομμάτια τῶν μοντέρνων τους λογοτεχνῶν.

Θεομὰ συγχαρητήρια στὴ «Revue Nouvelle» γιὰ τὸ ὄρατο αὐτὸ τεύχος καὶ ἰδιαίτερα στὸν κ. Y. Manuel Lelis τὸν ἐκλεκτὸ νέο λογοτέχνη καὶ κριτικὸ, τὸν gérant της.

«Ἑλληνικὰ Γράμματα», 1 Δεκεμβρίου 1928. Βρίσκομε ἓνα ὄρατο διήγημα τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα «Ἡ καημένη ἢ Φρόσω» Ὁ κ. Πάνος Ταγκόπουλος γράφει τὰ ἱστορικὰ τοῦ «Νουμᾶ».

Ἔχει στίχους τοῦ Σπύρου Παναγιωτόπουλου «Σ' ἀγαπῶ».

«Ἰόνιος Ἀνθολογία», Ἀπὸ τεύχος αὐτὸ (Ὀκτώβριος-Νοέμβριος) τὸ συμπαθητικὸ ζακυνθινὸ περιοδικὸ τῆς κ. Μαριέττας Μινώτου βελτιώθηκε σημαντικὰ ὡς ἐμφάνιση καὶ πλουτίστηκε σὲ σελίδες. Ἐχωρίζομε τὸ ὄρατο ποίημα τοῦ Μ. Μαλακάση «Ἐρωτας» — τὴ σελίδα τῆς κ. Μινώτου, τὴ συνεργασία τοῦ κ. Βάλσα. Ἡ Μυρτιώτισσα ἔχει μετάφραση τοῦ ποιήματος τῆς Comtesse de Noailles ἀπὸ τῆς «Αἰώνιες δυνάμεις» «Χωρισμός».

Περνώντας παρατηροῦμε στὴν «Ἰόνιον Ἀνθολογία» ὅτι τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Ρουσσέλ γιὰ τὴν σύγχρονη ἑλληνικὴ λογοτεχνία δὲ φάνηκε στὴ «Revue Nouvelle» ἀλλὰ στὴ «Revue de Paris».

Ἡ ἐκλογή τῆς «Ἐρευνας» (ἐκδοτικὸς οἶκος Α. Κασιόνη) ἦταν ἐπιτυχημένη καὶ γιὰ τὸ τεύχος Αὐγούστου - Σεπτεμβρίου καὶ γιὰ τὸ τεύχος Ὀκτωβρίου. Στὸ πρῶτο μᾶς ἔδωσε μιὰ μελέτη τοῦ Γαβριηλίδου «Αἱ Γυναῖκες» ποὺ εἶχε πρωτοφανεῖ στὰ 1896 στὴν «Ἀκρόπολι», στὸ δεύτερο «Στοχασμοὺς Ἀυτοσχέδιους» (περὶ φιλοσοφίας) τοῦ Κοραῖ. Ὡς πρόλογο στοὺς «Στοχασμοὺς» ἔχει τρεῖς σελίδες γιὰ τὸν Κοραῖ παρμένες ἀπὸ τοῦ Καμπάνη τὴν ἱστορία Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, θὰ παραθέσομε μερικὲς γραμμὲς τοῦ Καμπάνη: «Ὅ,τι θὰ μπορούσαμε νὰ χαρακτηρίσωμε λογοτεχνικὴ», παραγωγή τοῦ Κοραῖ εἶνε οἱ ἐπιστολὲς του. Ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ», ἀγαθωσύνη τοῦ χαρακτήρα του, ἰδοὺ τί χαρακτηρίζει τὴ μεγάλη», αὐτὴ κ' εὐχάριστη ἀλληλογραφία. Ἡ γλώσσα της δὲν εἶναι ἡ δη-», μοτικὴ, δὲν εἶναι ἐκεῖνο ἀκόμη ποὺ λέμε σήμερον καθαρῶς.», Ὁ Κοραῖς, ὅπως εἶπε ὁ Χατζηδάκης, «παρέπλεε τὴν δημόδη», προσπαθοῦσε στὴ σύνταξιν καὶ στὸ λεξικὸ νὰ μὴν ἀπομακρύνε-», ται πολὺ ἀπὸ τὴ συνήθεια. Ὅ,τι ἔγραψε ἔχει σαφήνεια, καθα-», ρότητα, μολονότι γραμματικῶς δὲ μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ δημοτικόν».

«Μουσικὰ Χρονικὰ» Σεπτέμβριος 1928. — Μὲ συνεργασία: Στεφ. Βαλτετιώτη «Παράδοση καὶ μουσικὴ ἐφημερία». Φάνη

Μιχαλόπουλου «Τὸ μουσικὸ συναίσθημα στὴν πρωτόγονη μορφή του».

Περιοδικὸν Δελτίον Βιβλιοθήκης Κρητικοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐν Χανίοις. Ἔτος Α', τεῦχος Γ'. — Ὁ κ. Γενεράλις, γυμνασιάρχης, δημοσιεύει ἕνα ἔγγραφο τῆς ἐποχῆς ὄπου κυβερνήσαν ἡ Κρήτη ἀπὸ τὸν Μωχάμετ-Ἄλη τῆς Αἰγύπτου. Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένον τούρκικα καὶ ἑλληνικά καὶ περιέχει προστατευτικὰς διατάξεις γιὰ τὴν Μονὴ Κυρίας Γωνιάς. Ἡ χρονολογία τοῦ 1831. Ἡ κ. Μαριέττα Μινώτου συνεράζεται με ἄρθρον «Οἱ πόλεμοι τῆς Βενετίας στὴν Ἑλλάδα στὴ Βενετοϊάνικη ποίηση». Τὸ δελτίο ἀφιερώνει μιά σελίδα στὸ θάνατο τοῦ διαπρεποῦς κρητολόγου Στεφάνου Ξανθοῦδιδου.

Ἡ Νέα Ἐπιθεώρηση, ἀριθ. 9, 10, 11 καὶ 12. Ἡ «Νέα Ἐπιθεώρηση ἀσχολήθηκε σὲ πολλά τῆς φύλλα με τὰ ἐκατόχρονα τοῦ Τολστόϊ — ὁ κ. Πικρὸς ἔγραψε κριτικὴ ὁ κ. Γιάννης Βίρκας περιγράφει τὶς ἐορτὲς ποὺ ἔγιναν στὴ Μόσχα γιὰ τὸν Τολστόϊ. Σημειώσαμε καὶ μιὰ συζήτηση γιὰ τὸν «Θρῆνο τῆς Ἁγίας Σοφίας». Ὁ κ. Κορδάτος τὸν θεωρεῖ μεταγενέστερο δημιούργημα τοῦ 18ου ἢ 19ου αἰῶνα ὁ κ. Ε. Δημητρίου ἀποκρούει τὴν θεωρίαν αὐτὴ καὶ μᾶς φαίνεται πειστικότερος ἀπὸν κ. Κορδάτο.

Στὴν «Ἀτλαντίδα» τῆς Νέας Ἰόρκης, τεῦχος τοῦ Σεπτ. βρίσκουμε ἕνα ἄρθρον γιὰ τὸ μικρὸ, ἀλλὰ πολὺ ὠραῖο νησί Κέα, καὶ ἕνα ἄλλο γιὰ δημόσια ἔργα τῶν Ἀθηνῶν. Στὸ τεῦχος τοῦ Ὀκτωβρίου ἔχει ἕνα ἄρθρον γιὰ τὴ πίσσα καὶ τὶς πετρελαιοπηγὲς τῆς Ζακύνθου καὶ μιὰ ἀποψη «τῆς πόλεως Ζακύνθου καὶ τῶν πέριξ (κατὰ χαλκογραφίαν ποιηθεῖσαν πρὸ ἑκατονταετίας)».

Κυκλοφόρησε τὸ 20ον τεῦχος τοῦ Γεωργικοῦ καὶ Κτηνοτροφικοῦ περιοδικοῦ «**Ἀγροτικὴ Ζωὴ**» με ἐκλεκτὴ ὄλη. Περιέχει: Ν. Ζιώγα «Ἀνάγκη γεωργικῆς ἐρεῦνης», Ἄρ. Γεωργιάδου, ἕνα ἀριστοκρατικὸν λουλουδί, «Τὸ χρυσάνθεμο», Β. Γανώση «Τὶ μᾶς ἔλεγε ὁ δάσκαλός μας γιὰ τὴ γεωργία», «Τὰ ζητήματά μας», «Τὶ λέγε καὶ οἱ ἄγροτες», Στατιστικὴς Ν. Η. Ἀναγνωστόπουλου «Ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου», Κ. Ἀναστασιάδου «Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας», Ν. Λύχνου «Ἐνας ἐχθρὸς τῆς ἐλιάς ὁ φλοιόθριψ», Δ. Φράγκου «Ἡ ἐκτροφή τῆς πέριδικας», Δ. Σαμαρτζίδου, Μετάφραση ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα.

«Semaine Egyptienne» 15 Νοεμβρίου, 30 Νοεμβρίου. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ τοῦ Καίρου προσφέρει στοὺς ἀναγνώστας του φιλολογικὴ ἐργασία ἀπὸ τὴν καλλίτερη ποὺ γίνεται γαλλικὰ στὴν Αἴγυπτο. Στὰ δύο τεύχη ποὺ ἔχομε ὑπ' ὄψει βρίσκουμε «A la ma-
nière de... Marcel Proust» τοῦ Ρ. Μενάσσε, ἄρθρον γιὰ τὶς θαυμάσιες παραστάσεις τοῦ ἀγγλικοῦ θιάσου Ἀτικινς, διήγημα τῆς κ. Ὑπιτίας Σκαναβῆ «Le miracle de la Vierge de Tinou» (με κροζὶ τοῦ Μακρῆ), ποίημα τοῦ αἰγυπτίου ποιητῆ Ἀμπάς Μαχμούτ ἐλ Ἀκαάδ (σὲ μετάφραση γαλλικῆ), κριτικὴ τοῦ κ. Vanderborghet ἐπάνω σὲ ἕνα βιβλίον περὶ Ἰνδίας.

«Journal des Hellènes» Ἐφημερίδα. Παρίσι Στὸ φύλλον τῆς 11 Νοεμβρίου — μιὰ ὠραία ἀνταπόκριση ἐκ Χίου τοῦ κ. Μάριου Βαϊάνου στὴν ὁποία δίδονται πολλὰς πληροφορίες γιὰ τὴν κατά-
σταση τοῦ νησιοῦ: ἰδιώματα δημόσια, συγκοινωνίαι, φωτισμός, ἕνα ἄρθρον γιὰ τὴν φιλανθρωπικὴ δράση τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Γ. Σπετσεροπούλου. Στὸ φύλλον τῆς 25 Νοεμβρίου — εἰκόνες τοῦ μεγάλου ποιη-
τῆ Ἀγγέλου Σικελιανοῦ καὶ τῆς κ. Εὔας Σικελιανοῦ, καὶ πληροφορίες δοσμέναι ἀπ' τὸν Σικελιανὸ γιὰ τὶς προσεχεῖς Δελφικὰς ἐορτὰς: στὸ Σικελιανὸ καὶ στὴ σύζυγό του προσεφέρθηκε πρόγευμα στὸ Cercle Interallié τοῦ Παρισίου καὶ μετὰ τοὺς ἔγινε μεγάλη ὑποδοχὴ στῆς βαρῶνης Le Lasseur. Συνέντευξη με τὸν κ. Κοντομήχαλο ἐν σχέσει με τὸν ἑλληνισμὸ τοῦ Σουδάν: ὁ κ. Κοντομήχαλος εἶνε πρόεδρος τῆς Κοινότητος τοῦ Χαρτοῦμ, ἡ ὁποία ἰδρύθηκε στὰ 1902, κ' ἔχει μιὰ ὠραία ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖο ἐξαιρετο. Ἐπιστολὴ τοῦ κ. Φυλαδελφῆος γιὰ ἕνα θαυμάσιον ἀρχαῖον ἄγαλμα (ἴσως τοῦ Ποσειδῶνος) ἀνακαλυφθὲν στὴν Ἑλλάδα.

«Παρθενῶν» Ὀκτώβριος, 1928. — Στὸ τεῦχος αὐτὸ τοῦ μηνιαίου ἐγκυκλοπαιδικοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἐκδίδεται ὑπὸ τὴν προστασία καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου βρίσκουμε διηγήματα τοῦ Νιρβάνα καὶ τοῦ Σύλβιου, ἄρθρον περὶ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν χορῶν τοῦ ζεύγους Κανέλλου (με εἰκόνα τοῦ Β. Κανέλλου), συνέχεια τοῦ ἄρθρου τοῦ Σπαταλά περὶ νεοελληνικῆς σιχουργίας (με σκίτσο τοῦ Σπαταλά κειμῆνο ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Γεραλή), ἄρθρον περὶ τοῦ ζωγράφου Ροῦλου (με μιὰ παλαιὰ φωτογραφία του). Ἀναδημοσιεύεται τὸ θαυμάσιον ποίημα τοῦ Μαλακάση «Ἀγάπη».

«Cinégraphie Journal». Ἀλεξάνδρεια, ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν με ἐνδιαφέροντα καλλιτεχνικὰ νέα. Ἡ εἰκονογράφησί του, ἰδίως ἡ σελίδα «La Semaine Mondiale Illustrée», πολὺ ἐπίκαιρη.

“Μόδα και Τέχνη”, Νοέμβριος. Με φιλολογική συνεργασία Σ. Παναγιωτοπούλου, Γ. Περγιαλίτη, Ν. Ι. Σαράβα.

“Η «Ελευθερία» (έφημερίδα της Λευκωσίας) είναι ένα φύλλο του οποίου εύχόμαστε τη διάδοση όχι μόνο μεταξύ των Κυπρίων, αλλά και μεταξύ των άλλων Ελλήνων της Αιγύπτου. Ο αιγυπτιακός ελληνισμός είναι, και από γεωγραφικούς λόγους, στενά συνδεδεμένος με την μεγάλη ελληνική νήσο Κύπρο. Η «Ελευθερία» έχει πολύ καλή άρθρογραφία. Ίδιαίτερα σημειώνουμε, στο φύλλο 17 Νοεμβρίου, το άρθρο «Ποινολογικά Σκέψεις» του κ. Σ. Λοϊζίδη.

«Αλήθεια», εβδομαδιαίτη έφημερίδα της Λεμεσού. Έχει εκτός της καλής άρθρογραφίας της και των πολλών της ειδήσεων, ανταποκρίσεις απτήν Αλεξάνδρεια που κρατούν το κυπριακό κοινό ενήμερο στα ζητήματα του Αλεξανδρινού ελληνισμού: σε μιάν ανταπόκριση βρισκόμε έκτενη περιγραφή της εορτής (που έγινε τον Νοέμβριο) της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης.

“Αρκαδία”. Εβδομαδιαίτη έφημερίδα του Σικάγου. Στο φύλλο της 4 Νοεμβρίου βρισκόμε ένα άρθρο για τον παλαιό ήθοποιο Βονασέρα που πέθανε φέτος στην Αμερική. Γεννήθηκε στα 1865 στην Αθήνα, και πρωτοφάνηκε στη σκηνή το 1885. Ήξερε καλά τα Ιταλικά και μετάφρασε ένα έργο θεατρικό Ιταλικό του Ροβέρτα “Οί Ατιμοί”.

“Ο Αιθιοπικός Κόσμος” (φύλλα Οκτωβρίου και Νοεμβρίου) του Άδδισ-Αμπάμπα δίνει πολλές πληροφορίες για την ανακήρυξη του Ρας Τάφαρη εις βασιλέα. Στην ανακήρυξη παρευρέθη ο έλληνορθόδοξος Μητροπολίτης Αζώμης. Διαβάσαμε ένα άρθρο “Πώς θα συντελεσθεί ή παροικιακή ενότης” σχετικά με την όμνοια που πρέπει να επικρατεί μεταξύ των Ελλήνων της Αβυσσηνίας. Το άρθρο “Αιθίοψ πρίγκηψ έλληνοπρεπώς ανατρεφόμενος” δίνει λεπτομέρειες αναφορικά στο ότι ανατέθηκε σε έλληνίδα, την κ. Κοσμά, ή ανατροφή ενός μικρού Αβυσσηνού πρίγκηπα.

“Ο Νέος Δρόμος”. Αθήνα, 15 Νοέμβρη.

“Κερκυραϊκή Έλπίς”. Μία καλή έφημερίδα της Κερκύρας. Σ’ ένα της φύλλο του Σεπτεμβρίου έχει στίχους του Νικοκάβουρα.

“Φώς του λόγου”, ορθόδοξος χριστιανική έφημερίδα. Αθήναι.

“Νέα Ηχώ”, έφημερίδα, Πόρτ-Σάιτ.

“Απόλλων”. Δεκαπενθήμερη έφημερίδα, Μιτυλήνη, 1 Σεπτ. Χίος 16-30 Σεπτ. Στο δεύτερο απτά δυο αυτά φύλλα έχει ένα άρθρο για το Τραγούδι της Λιογέννητης (σχετικά με την χιακή λαογραφία). Ναύπλιον 1-15 Νοεμβρίου, Ζάκυνθος 16-30 Νοεμβρίου. Στο φύλλο που βγήκε στη Ζάκυνθο διαβάζομε δυο άρθρα (Γ. Ξύδη και Δ. Χ. Ζώη) για το Ζακυνθινό θέατρο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ φιλοξενεί δυο autorités του ελληνικού τοπίου, τους θαυμάσιους ζωγράφους Χ. Αλεξανδρίδη και Δ. Στεφανόπουλο, του Salon d'automne. Ύστερα από λαμπρές επιτυχίες στα καλλιτεχνικά κέντρα του Παρισιού και της Αθήνης οί διαπρεπείς καλλιτέχνες ήλθαν και στην Αίγυπτο να εργασθούν. Στις επίμονες παρακλήσεις φίλων ενδιαφερομένων για την Τέχνη εκθέτουν απτίς 16 Ιανουαρίου στο “Paul” μια σειρά υπέροχων ελληνικών ταμπλώ της τελευταίας τους εργασίας.

Είχαμε την ευτυχία να δούμε και να θαυμάσομε τις ελαιογραφίες του κ. Στεφανόπουλου και της κ. Αλεξανδρίδη. Μας συνάρπασε ή τέχνη τους. Το χρώμα τους, ή δύναμή τους. Οί καλλιτέχνες αυτοί δίκαια πήραν θέση μεταξύ των πρώτων ελλήνων ζωγράφων. Είναι πραγματικά μεγάλοι. Οί φιλότεχνοι, στους οποίους σπάνια προσφέρονται αισθητικές απολαύσεις τόσο ξεχωριστές, θαυμάζουν τά δυνατά αυτά ταλέντα.

Ο ύπος ένθουσιώδικα μιλά για το καλλιτεχνικό αυτό γεγονός.

Είναι τόσο ώραία τά έργα τους, έχουν τόσο γερή αξία που κάθε έπαινος είναι πλέρια δικαιολογημένος. Κρίσεις για την τεχντροπία τους θα γράφομε στο ερχόμενο τεύχος.

Η Νέα Έστία (τευχος, 1 Δεκ.) τύπωσε τρεις άπτους καλύτερους πίνακες τους—οί Ρόκες της κ. 'Αλεξανδρίδη, Τό ζωκκλησι και τó πλύσιμο του σιταριού του κ. Δ. Στεφανοπούλου, άπτην τελευταία έκθεση των καλλιτεχνών στην 'Αθήνα (Αΐθουσα Στρατηγοπούλου).

Ο ποιητής "Άγγελος Σικελιανός και ή κ. Εύα Σικελιανού που βρίσκονται στο Παρίσι για τη διοργάνωση των Δελφικών Έορτών γίνηκαν δεκτοί μ' ένθουσιασμό άπτον κόσμο των Γραμμάτων και Τεχνών που κατανόησε τον άνώτερο σκοπό των έορτών αυτών και την εξαιρετική σημασία τους.

Η Comcedia της 13 Νοεμβρίου έχει μιá συνέντευξη του κ. Frantel με τον κ. Σικελιανό. 'Ο κ. Frantel λέει: "Ένας ποιητής „ μās έρχεται άπτην 'Αθήνα ό όποιος άνέλαβε μιá μεγάλη άπο- „ στολή. "Αν ό Πλάτων άναστημένος συναντούσε πάλι μπροστά „ του ντιελάντες που θεωρούν τον λόγο ως σκοπό, και σκεπτικι- „ στές που άμφιβállουν για την άξία της δράσης, θάγραφε συνέ- „ χεια στο Γοργία. Θάβρισκε μέσα σ' αυτό τó έργο της σωτήριας „ σάτυρας ένα σύμμαχο στον μεγάλο σύγχρονο έλληνα ποιητή „ "Άγγελο Σικελιανό. 'Ο κ. Σικελιανός με την ώραία άρμονική „ και επιβλητική φυσιογνωμία έχει μέσα στο βλέμμα του τις βεβαι- „ ότητες της ευφύιας. Αισθάνεται κανείς σ' αυτόν την πληρότητα „ του πνεύματος, την τόσο θαυμαστή σαν παρουσιάζεται όταν ή „ ώριμότητα έχει ακόμα τó πρόσωπο της νεότητας. "Αν ήρθε μεταξύ „ μας δέν είναι χάριν άναμνηής, αλλά για μιá πνευματική άποστολή „ της όλοιας ή άποτελεσματικότητα θά φανερωθει προσεχώς „ κυρίως στις έορτές των Δελφών, την άνοιξη του ερχόμενου „ χρόνου. Για την στιγμή ό κ. Σικελιανός μās προσδιορίζει μόνο „ τον καθάριον πνευματικό τους σκοπό".

'Ο κ. Σικελιανός μίλησε για τον άνώτερο προορισμό των Δελφικών Έορτών που με τις έκδηλώσεις της Τέχνης καλούν τó πνεύμα στη βαθειά σκέψη ύπεροχον προβλημάτων.

'Ο κ. Σικελιανός είπε ακόμα και για τον σκοπό που έχει άργότερα για μιá όμαδική ένέργεια προς μεταρρύθμιση της εκπαίδευσης. Μιλώντας για την ποίηση είπε ότι της δίνει την πλατειά και άρχική της έννοια: Ποίηση είναι σέ κάθε πράξη άνώτερη: Ποίηση είναι και τó έργο των Δελφικών Έορτών.

Η Comcedia έχει και μιá ώραία φωτογραφία του κ. Σικελιανού.

ΣΤΙΣ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ έγινε στην αίθουσα του 'Εμπορικού 'Επιμελητηρίου (δόδος Σερίφ) μιá ώραία συγκέντρωση. Έορτάσθησαν τά 20 χρόνια της 'Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης. Τό ίδρυμα αυτό για τó όποιο με τόσες θυσίες και τόσους κόπους εργάσθηκε ό κ. Ν. Μεταξάς έχει προσφέρει στον πνευματικό μας βίο, στη σπουδάζουσα νεολαία μέγιστες εκδουλεύσεις. Στη πολυάρθμη κ' έκλεκτή συγκέντρωση της 25 Νοεμβρίου μίλησαν, επαινώντας τó έξοχο έργο της Βιβλιοθήκης, ό Πατριάρχης, ό κ. Πολίτης, α'. γραμματεύς της 'Ελληνικής Πρεσβείας, και ό κ. Γλύπτης, γύμνασιάρχης.

Η ΕΚΘΕΣΗ του γνωστού καλλιτέχνη Τάκη Καλούχου στην αίθουσα Sturm του Βερολίνου μαθαίνουμε με χαρά — σαν έκτιμητές του έργου του — πως πέτυχε πολύ. Γράφτηκαν έπαινετικές κριτικές για τον μοντέρνο έλληνα ζωγράφο.

"Η φύση στους πίνακες του Καλούχου" είπε ή μεγάλη γερμανική έφημερίδα Volkszeitung, έχει βαθύτατο λυρισμό. "Στις „ εικόνες της Αιγύπτου και του Σινά είναι σά ν' άκούει κανείς ή- „ χους μουσικούς και τραγούδια. Στον πίνακα της Κρήτης μάλιστα „ όπου μερικά σπιτάκια έχουν καταφύγει φοβισμένα στο στήθος „ κάποιων σκοτεινών βουνών, θαρρεί κανείς πως άκούει κάτι βα- „ ρειά άκόρντα. Και ή θάλασσα άφίνει μέσα στους πίνακες του „ ν' άντιλαλεί ή αιώνα, ή μεγάλη μελωδία της."

Κι' αυτά συμφωνούν τόσο πολύ με την ψυχή του καλλιτέχνη! "Όσοι γνώρισαν τον Καλούχο ξέρουν τη δροσιά και την όρημη- κότητα του χαρακτήρα του, τον ένθουσιασμό του, που δέ μπορεί παρά ν' άντικαθρεφτίζονται στο έργο του. 'Ο Καλούχος είναι πλέρια ειλικρινής και ως τεχνίτης, και ως άνθρωπος. Χαιρόμαστε που τά έργα του άρresαν κ' άγαπήθηκαν στη Γερμανία που έρχεται σαν πρωτοπορεία σάς καινούργιες τάσεις της τέχνης: είναι μιá μεγάλη ένθάρρηση και μιá άσυζήτητη έπιτυχία.

ΣΤΟΥ "ALBAN" είχε έκθέσει στις 2 του Δεκέμβρη ό ζωγράφος κ. Φ. 'Ανατολέας τοπειά της Μυτιλήνης και natures-mortes.

"Η εργασία του κ. 'Ανατολέα παραξενεύει. Πλάι σ' ένα νόστιμο ταμπλό νεωτερικιστικής άντίληψης "Ελνές" βρίσκει κανείς μιá nature morte όλως άντίθετης τεχνολογίας. 'Ακαδημαϊσμός που δέν άνεχόμαστε πειά συγγενεύει στον κ. 'Ανατολέα με ένα έμπρεσιονισμό με τάση έξπρεσιονιστική. 'Ο καλλιτέχνης αυτός δέν στάθηκε ακόμα σ' ένα φορμαρισμένο ζωγραφικό έγώ. Έχει στοιχειά νά φθάσει με τον καιρό νά μās δώσει καλά πράγματα. Τά

ἔργα του, ἔχουν λυρισμὸ καὶ πολὺ καλὸ σχέδιο, οἱ συνθέσεις τοῦ καὶ τὰ χρώματά του ὑπεροῦν ἀκόμη. Μεταχειρίζεται μὲ δεξιότητα τὸ γκριζο χρῶμα σὲ μερικά ἔργα ὅπου ξεχωρίζει κανεὶς μιά ἀπλότητα καὶ μιά χάρη.

Ἔχει βέβαια ἐνδιαφέρον, ἡ δουλειὰ τοῦ κ. Ἀνατολέα καὶ τὸν περιμένομε νὰ ἐξελιχτεῖ.

ΣΤΙΣ 19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, τὸ βράδυ, στὸ κέντρο τῶν "Amis de l'Art" (ὁδὸς Σταμποῦλ) ἔγιναν ἀπαγγελίες ποιημάτων διαφόρων πολὺ γνωστῶν γαλλοφώνων ποιητῶν τῆς Ἀλεξανδρείας. Διαβάστηκαν δέ, ἀπὸ τὸν κ. Germond, καὶ δύο ποιήματα τοῦ Καβάφη ("Ἰθάκη" καὶ "Ἀπιστία") σὲ γαλλικὴ μετάφραση. Τὰ ποιήματα αὐτὰ τυπώθηκαν κατόπι στὴν μεγάλη γαλλικὴ ἔφημερίδα τῆς Ἀλεξανδρείας "Bourse Egyptienne".

ΣΤΙΣ 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ πέθανε ἀπὸ πολυὸδυνη ἀρρώστεια, ἡ ἐκλεκτὴ δέσποινα κ. Ἑλένη Συμεωνίδη, μητέρα τοῦ συνεργάτου μας κ. Α. Γ. Συμεωνίδη. Ἡ "Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη" συμμερίζεται τὴ θλίψη τοῦ φίλου λογίου.

ΣΤΙΣ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ πέθανε ξαφνικὰ ὁ Νίκος Γριμάλδης. Πολὺ γνωστὸς καὶ ὡς καλὸς ἠθοποιὸς καὶ ὡς λόγιος ἐκλεκτός, ὁ Γριμάλδης ἐργάστηκε ὅπως λίγοι γιὰ νὰ γνωρίσει στοὺς Ἕλληνας ἔργα ἀπὴ ξένη λογοτεχνία μὲ διάφορες ἀριστοτεχνικὲς μεταφράσεις· ἔκαμε καὶ πρωτότυπη δουλειὰ πολλῆς ἀξίας — θεατρικὰ ἔργα, ποιήματα, κλπ. Ἦταν ἀκόμα ἕνας ἀπ' τοὺς καλλιτέρους διαλέκτες μας. Τελευταῖα ἐτοίμαζε ἕνα μυθιστόρημα «Τὰ πράσινα μάτια» ποὺ ἀπόσπασμά του εἶχε δημοσιέψει ἡ "Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη".

Ἡ λύπη γιὰ τὸν θάνατο τοῦ Γριμάλδης ἦταν βαθεῖα στὸ καλλιτεχνικὸ καὶ φιλολογικὸ κόσμο μας. Χώρα ἀπ' τὴν θεατρικὴ καὶ συγγραφικὴ ἀξία του, ὁ Γριμάλδης ἦταν εὐχάριστος σύντροφος, εὐφρέστατος, πολυμαθής, ὁμηλικτικός, πολυταξιδευμένος — περιζήτητος σὲ κάθε συγκέντρωση ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος.

ΤΟ LIBRE (Ὀκτωβρίου - Νοεμβρίου) τοῦ κ. Ρουσσέλ κάνει εὐφημὴ μνεῖα τοῦ ἀρθροῦ τοῦ κ. Ρουσσέλ γιὰ τὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία ποὺ φάνηκε στὴ "Revue de Paris" τοῦ Σεπτεμβρίου. Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει. Ἀφοῦ ὁμως ἀναφέρεται ἡ "Πρωτῖα" στὴ Note τοῦ Libre ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸ ἄρθρο

αὐτὸ συστεινομε στὸν κ. Ρουσσέλ νὰ διαβάσει τὸ φύλλο τῆς 9 Σεπτεμβρίου καὶ νὰ λάβει ὑπ' ὄψιν του τὶς σωστὲς παρατηρήσεις ποὺ τοῦ κάνει ὁ κ. Κούκουλας γιὰ τὶς ἀκατανόητες παραλήψεις τοῦ ἀρθρου, γιὰ τὸ ὅτι παριστάνει στοὺς ξένους ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν ἔχει ἱστορικὸ κ' ἐν τούτοις ἔχει τὸν μεγάλο Παπαρηγόπουλο, γιὰ τὸν ἐξευτελιστικὸ τρόπο ποὺ παρουσίασε στοὺς ξένους τὸ θεατρικὸ γούστο τῶν νεοελλήνων.

Τοῦ συστεινομε ἐπίσης νὰ διαβάσει τὴν "Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη" τοῦ Δεκεμβρίου 1927, ποὺ τοῦ λέει ὅτι στὴ σάτυρα δὲν ἐπιτυχαίνει : εἶναι ἀνάλατος καὶ κρύος. Ἔτσι ἴσως θὰ προσέχει νὰ μὴν πέρφει στὴν παγερὴ εἰρωνία, σωστὸ μπουῆ, τοῦ παραγράφου του (στὸ ἴδιο Libre) γιὰ τὸν καλὸ λογοτέχνη Γ. Βρισμιτζάκη.

Εἴχαμε γράφει πρόπερσι ὅτι ὁ κ. Ρουσσέλ δὲ νοιῶθει ἀπὸ καβαρισμὸ, καὶ τὸν συμβουλέψαμε νὰ μελετήσῃ περισσότερο. Προφανῶς δὲν μελέτησε, ἀφοῦ γιὰ τὸ "Οὐκ ἔγνωσ" ἔγραψε τὸ ἀπελέστατο "on peut se demander pourquoi ce poème a été composé". Σκόνταψε. Νὰ τοῦ φέρομε δεκανίκια. Τὸν συμβουλεύομε λοιπὸν νὰ διαβάσει τὰ ποιήματα "Ὁ Ἰουλιανὸς ὁρῶν ὀλιγοσίαν" (1923). "Ὁ Ἰουλιανὸς ἐν Νικομηδείᾳ" (1924) "Ὁ Ἰουλιανὸς καὶ οἱ Ἄντιοχεις" (1926). Ἄν δὲν καταλάβει (ἐνδέχεται κὶ αὐτό), ἐδῶ εἴμαστε πάλι, καὶ τὰ ξαναλέμε.

Θέλησε νὰ κρίνει τὴν «Τριλογία τοῦ πνεύματος» τοῦ κ. Ε. Π. Παπανούτσου. Μὰ τόσο ἔχει πέσει ἔξω ποὺ ἀναρωτιόμαστε ἂν τὸ διάβασε τὸ βιβλίον αὐτό. Πάντως κ' ἂν τὸ διάβασε δὲν τὸ κατάλαβε. Ἐδῶ δὲν εἶναι πειὰ ζήτημα γούστου. Εἶναι ζήτημα προετοιμασίας, βαθύτητας. Κὶ ὁ κ. Ρουσσέλ φαίνεται νὰναι ἀπροετοίμαστος σὲ τέτοιου εἶδους μελέτες. Μὰ ὁ σοβαρὸς κριτικὸς δὲν μιλάει ποτὲς ἂν δὲν ξεκαθαρίσει στὸ μυαλό του ἕνα σύστημα, ἂν δὲν δουλέψῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του πρῶτα, ἂν δὲν χωνέψῃ ζητήματα γιὰ τὰ ὁποῖα συγγραφεῖς ἀφίερσαν ὅλη τους τὴ ζωὴ. Ὁ κ. Ρουσσέλ εἶναι ἀλήθεια πὼς ἔχει ὡς φαίνεται κάποιο σύστημα: Ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλα νοητὸ γι' αὐτὸν τὸ ρίχνει στὴ μεταφυσικὴ, τὸ παρουσιάζει γιὰ "brillant jeu d'esprit" κὶ ἔτσι ἠσυχάζει. Αὐτὸ ἔκανε μὲ τὸ βιβλίον τοῦ Παπανούτσου. Τὸ ξεφύλλισε, εἶδε μερικά πράγματα βαθεῖα, δύσκολα γιὰ ἀπροετοίμαστο ἄνθρωπο κ' ἄντις νὰ παρατηθεῖ ἔγραψε μιά στήλη στὴν ὁποία φαντάζουν ἀσυναρτησιεὶς καὶ λάθη.

Εἶδε τὰ πέντε ἐπίπεδα τῆς Τέχνης, τῆς Ἠθικῆς καὶ τῆς Ἐπιστήμης, καὶ τὰ πῆρε γιὰ ἱεραρχικὴ κατάταξη εἰδὸν τῆς τέχνης(!).

Τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ Παπανούτσου ποὺ θέλει τὴν Τέχνη,

τὴν Ἠθικὴν καὶ τὴν Ἐπιστήμην νὰ φανερώσονται τὴν ἴδια προσπάθεια τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς “νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὴν ὀδυνηρὴν ταραχὴ τοῦ πάθους, δηλ. ἀπὸ τὴν κάθε ἀνόμοιλη ἀσύμμετρη ἀταξία κίνησιν τῆς ψυχῆς μετὰ μιᾶ λέξιν ἀπὸ τὴν ἀφόρητην ῥοὴν τῶν στιγμῶν τοῦ πραγματικοῦ, ποῦ εἶναι ἀκατάσχετη, ἀδειανή, παγερὴ” τὸν πῆρε γιὰ τακτοποίησιν τῶν ξεδιαλεγμένων λεπτομερειῶν τοῦ πραγματικοῦ. Δὲν κατάλαβε τὸ τί ἐννοεῖ ὁ Παπανοῦτσος μετὰ τὴν λέξιν *θηρησκεία*.

Καὶ βέβαια σὰ φυσικὴ συνέπεια τοῦ ὅτι δὲν ἐνόησε τις βασικὰς ἀρχὰς τοῦ βιβλίου, ἐρχεται κείνο τὸ “*métaphysique rite*”. Ὡστε μεταφυσικὴ εἶναι γιὰ τὸν κ. Ρουσσέλ κείνο ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσει.

Ὅτι λέει ὁ κ. Παπανοῦτσος στὸ βιβλίον του εἶναι βασιμμένο, καὶ δικαιολογημένο καὶ ποθενὰ δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀπόκρυφες αἰτίαι πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα.

Τὶ φορικτὸ νὰ μὴν προσέχει καὶ νὰ κρίνει τόσο ἐπιτόλαια ὁ κ. Ρουσσέλ.

Ἡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΤΕΧΝΗ ἀπὸ τὴν χρονιά αὐτὴ (τὴν 3η) θά ἀρχίζει ἀπὸ Ἰανουάριον ἀντὶ ἀπὸ Δεκέμβριον· ἔτσι θὰ συμπληρώσῃ τὰ 12 τεύχη τῆς μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ χρόνου.

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ τῶν περιεχομένων τοῦ δευτέρου τόμου τῆς “Ἀλεξανδρινῆς Τέχνης” θὰ διανεμηθεῖ στοὺς συνδρομητὰς μετὰ τὸ προσεχὲς τεύχος μας.